

معماری مسیحیت غربی در سده‌های میانه

سده‌های پنجم تا نهم، نهم و دهم، دهم و یازدهم، یازدهم تا دوازدهم، دوازدهم تا یازدهم

رکود کارولنژین اوتونی رمانسک گوتیک

www.iranmemari.ir

- سده‌های پنجم تا نهم دوره افول و رکود شهرنشینی، تمدن و هنر و معماری بعد از سقوط امپراتوری روم است.

الف- سده‌های نهم و دهم: دوره آغازین: معمار کارولنژیایی

ب- سده‌های دهم و یازدهم معماری پیشارمانسک و "اوتونی"

ج- سده یازدهم تا دوازدهم معماری رُمانسک

د- سده‌های دوازدهم تا پانزدهم معماری گوتیک

ب- سده یازدهم تا دوازدهم: معماری رُمانسکی

www.tarikhmemari.ir

سبک رُمانسک نیمه قرن یازدهم تا اوایل قرن دوازدهم

در این سبک هم، عمدتاً کلیساهای بزرگ دیرها ساخته می‌شدند

www.tarikhonemamari.ir

چرایی رومیایی نامیدن این سبک

نمونه یک معماری از دوره رومیان در آلمان: دروازه‌های در تریر آلمان به نام Porta Nigra

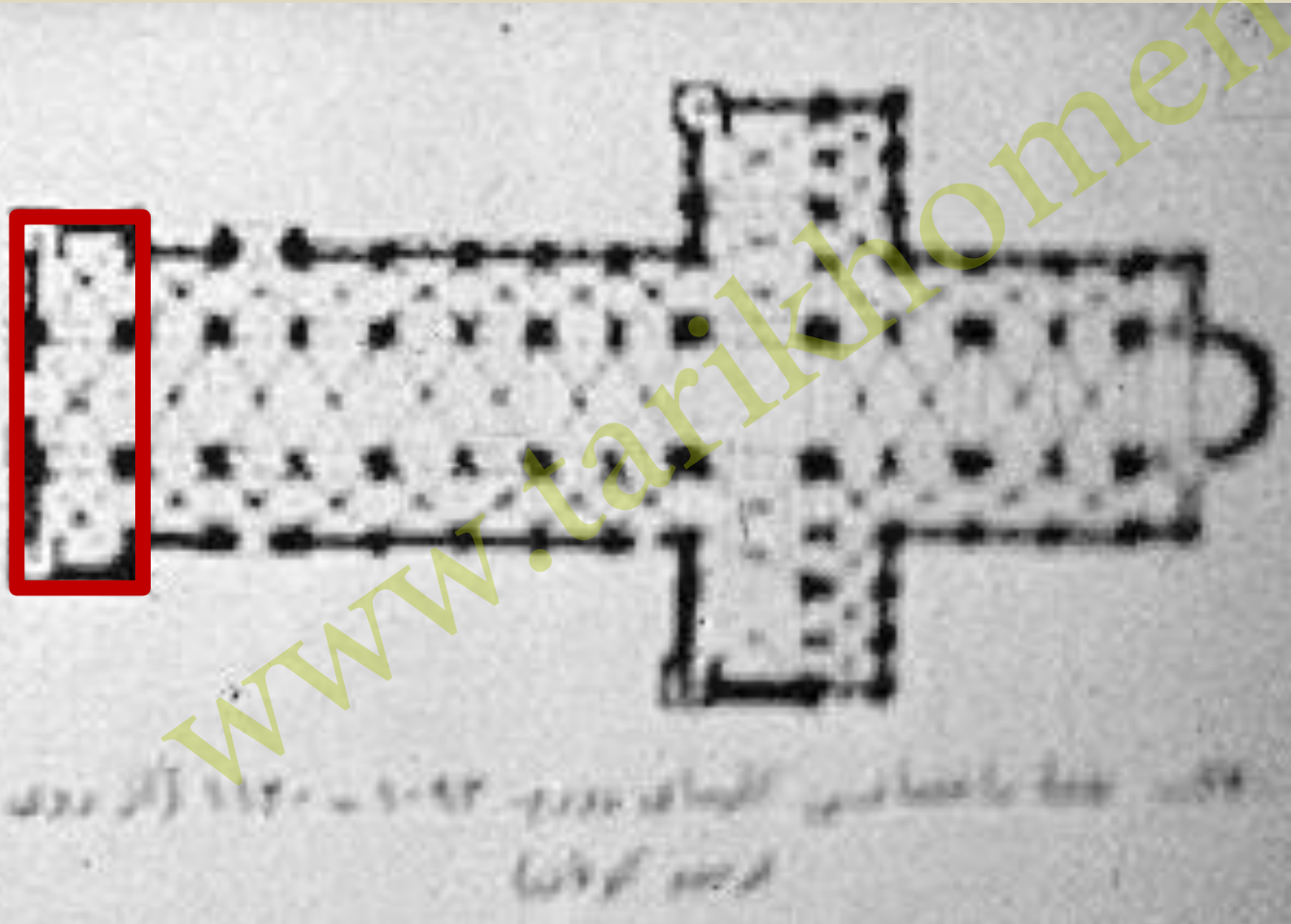

فرم ساده بازلیکایی

سقفها پوشیده با طاقهای متقاطع ضربدری

شاخص شدن جبهه غربی در پلان کلیسای دیر دورهم (انگلستان)

طاق نیم استوانی و طاق
ضربدری (متقاطع)، هر دو
بر اساس قوس نیم دایره

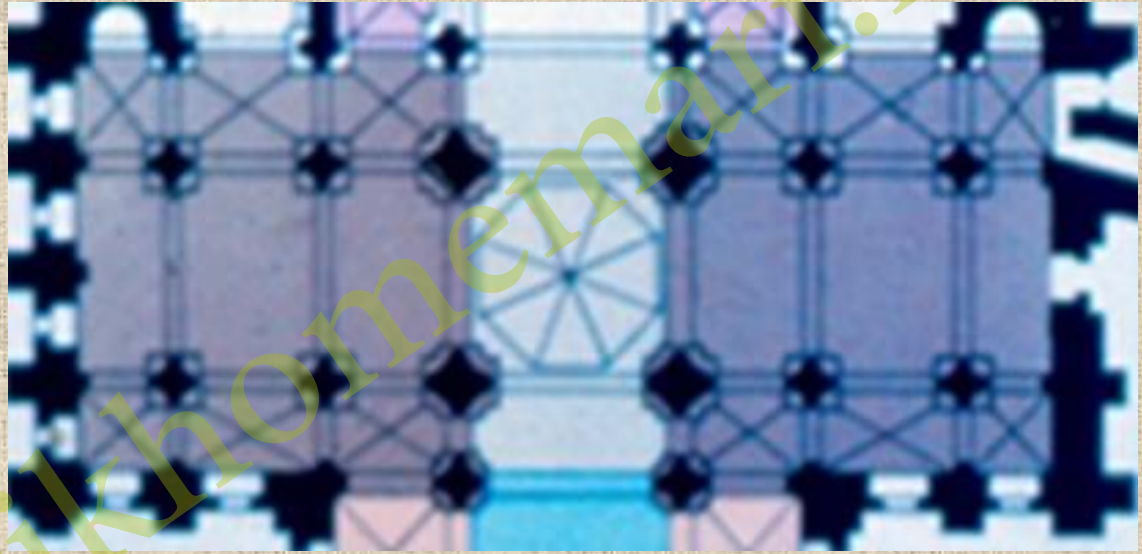
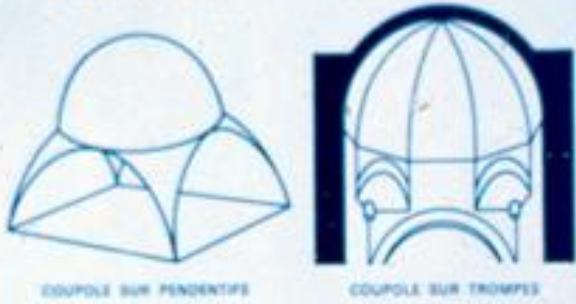
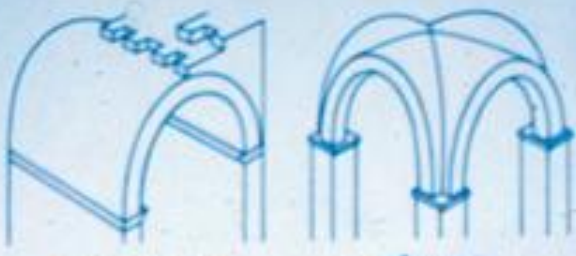
سه بحث مهم در تحولات
سبک اتونی:
اول توجه به طراحی خاص
جبهه غربی،
دوم استفاده از طاق و قوس
برای سقفها،
سوم تعدد احجام در جبهه
شرقی بود.

در معماری رمانسک همین سه
موضوع به تکامل می رسند

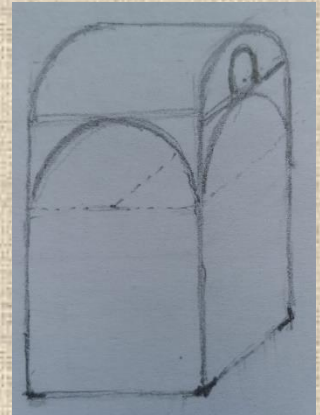
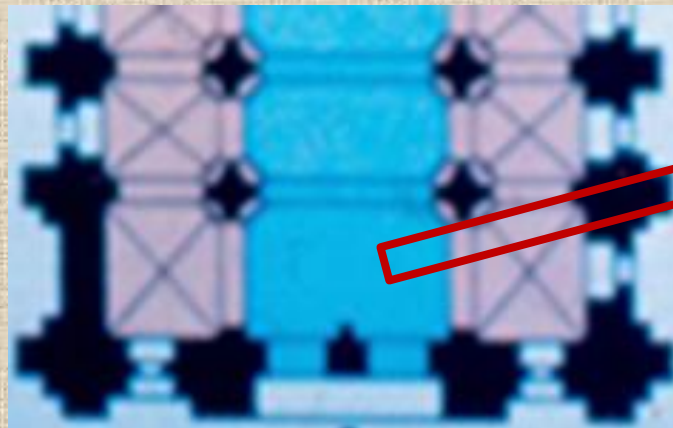
رمانسک و رواج طاق زنی روی ستون‌ها و دیوارها شاهد تجربه انواع طاق برای پوشش سقف‌ها هستیم.

انواع طاق‌زنی‌های رمانسک روی دیوار یا روی چهار جز یا چهارستون

تقسیم پلان به مدول‌های مربع یا مستطیل و کاربرد قوس گهواره‌ای یا قوس ضربدری یا گنبد روی چهار پایه

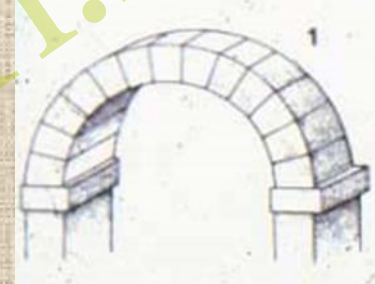
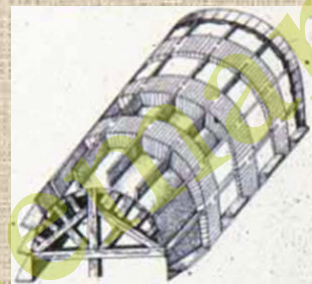
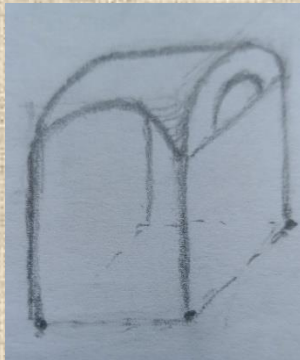
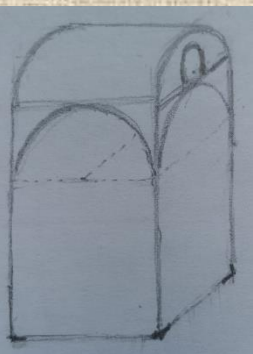

انواع طاق‌زنی‌های رمانسک

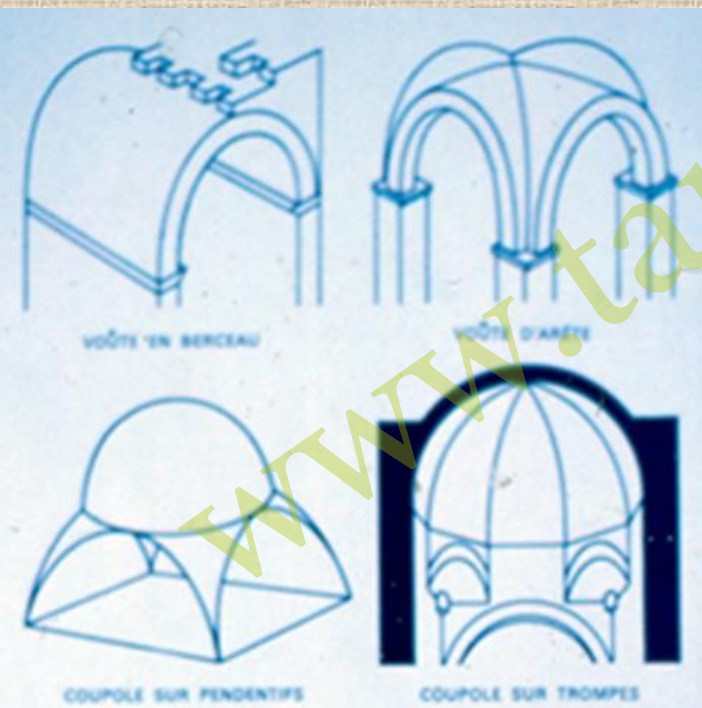
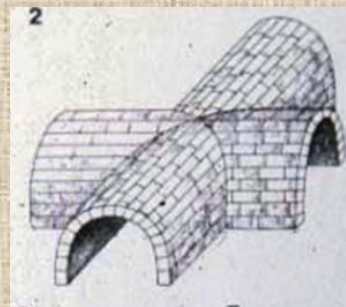
روی چهار جرز یا چهارستون در پلان مربع یا مستطیل

پوشش طاق-چشمه‌ها با پلان مربع یا مستطیل

اجرای تویزه سنگی با قوس نیم‌دایره برای هر نوع طاق

نحوه تقاطع دو نیم‌استوانه در محل تلاقی
سرسرا و بازویی‌ها که معمولاً سطح
مربعی در زیر پدید می‌آید که آن را با
یک برج مکعبی یا گنبد می‌پوشانند

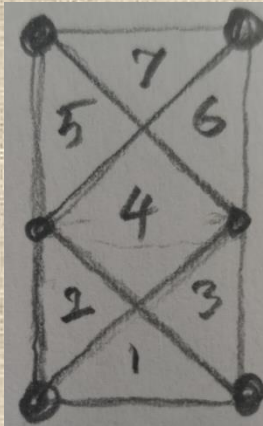

سه تصویر بالا از راست: گنبد کوچک و پاندانتیوها بر یک طاق
چشمه که به صورت ردیفی در سرسرا تکرار می‌شود یا بر طاق
چشمه بزرگتر محل تقاطع. طاق نیم استوانی روی ردیف طاق-
چشمه‌های مربع یا مستطیل در طول سرسرا با ارتفاع مساوی
قوس‌ها در چهار جانب. طاق نیم استوانی روی طاق- چشمه مربع
یا مستطیل با ارتفاع بلند قوس طاق در پهلو، در همه موارد امکان
ایجاد حفره پنجره در دو جانب برای کلرستوری موجود است.

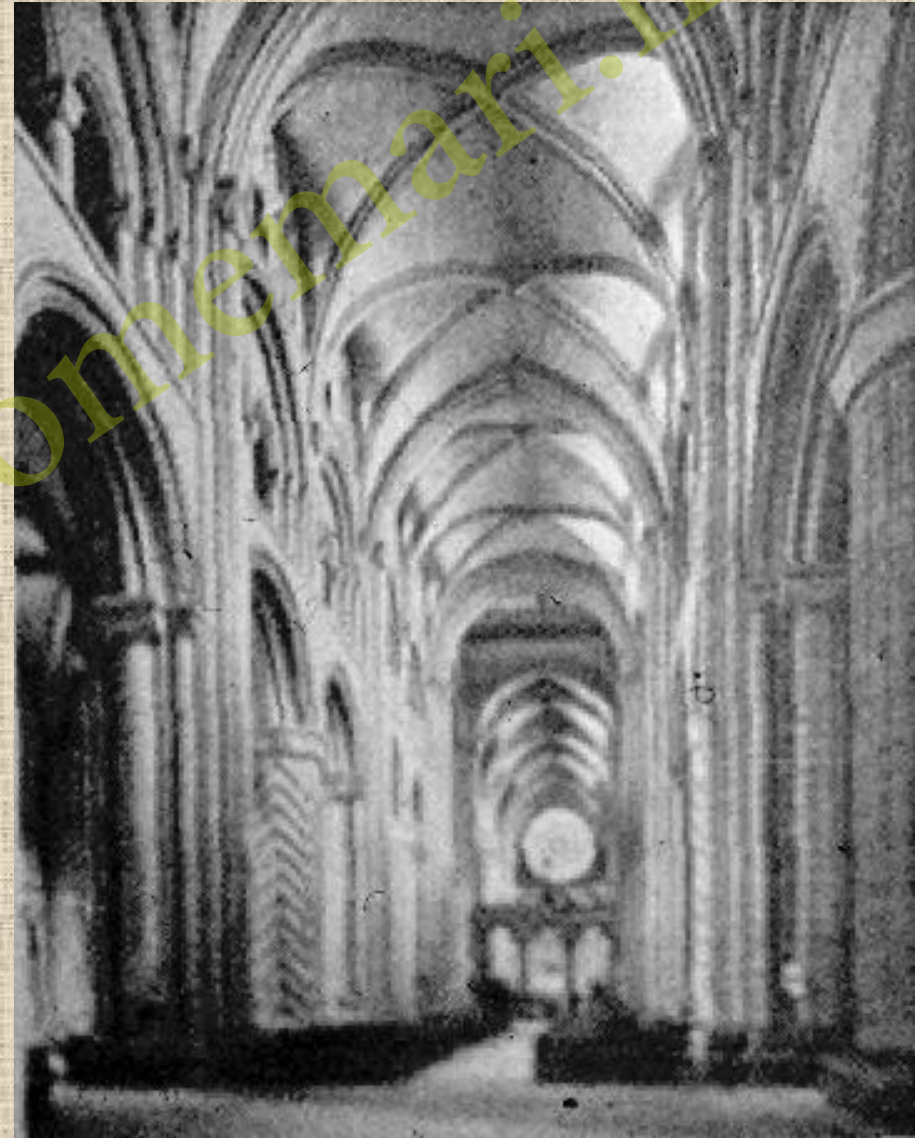
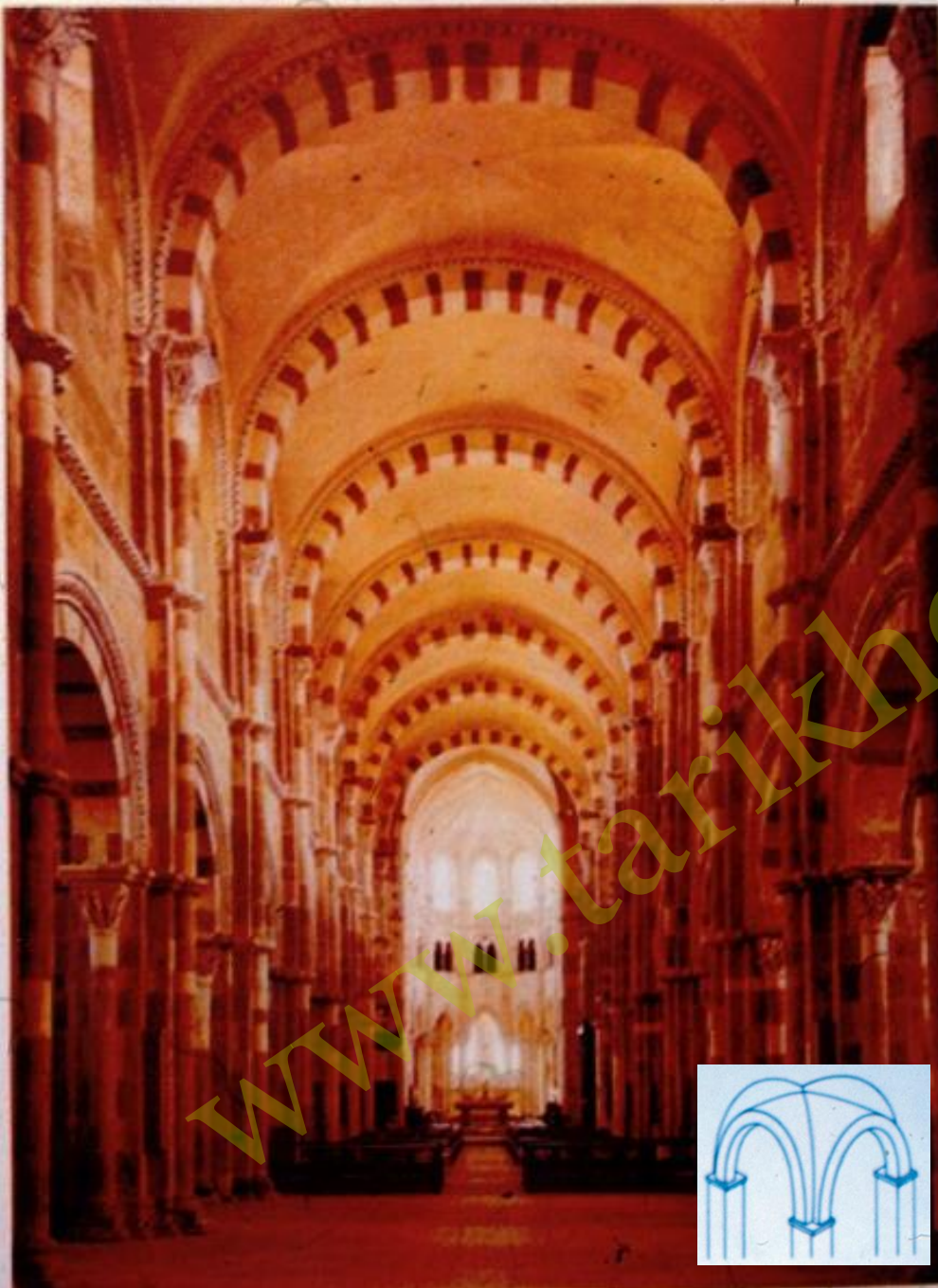
طاق متقاطع (ضربدری) و امکان تعبیه پنجره "کلرستوری" زیر هر قوس

تویزه‌های
شش دهانه
روی پلان
طاق چشمه
مستطیل
ایجاد 7
طاق
پوششی
می کنند.

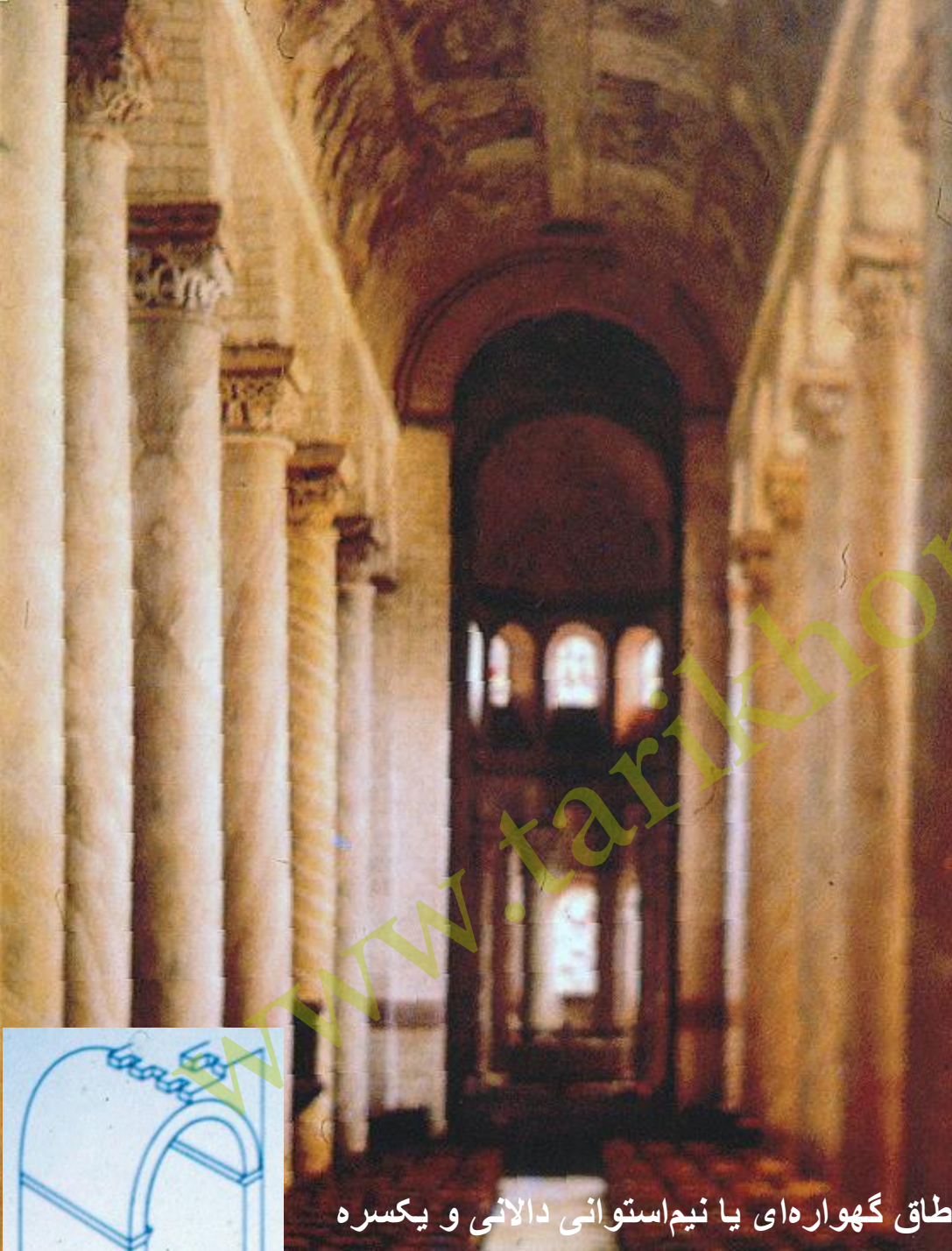
ظهور طاق‌های ضربدری
بدون تویزه قطری و با تویزه قطری

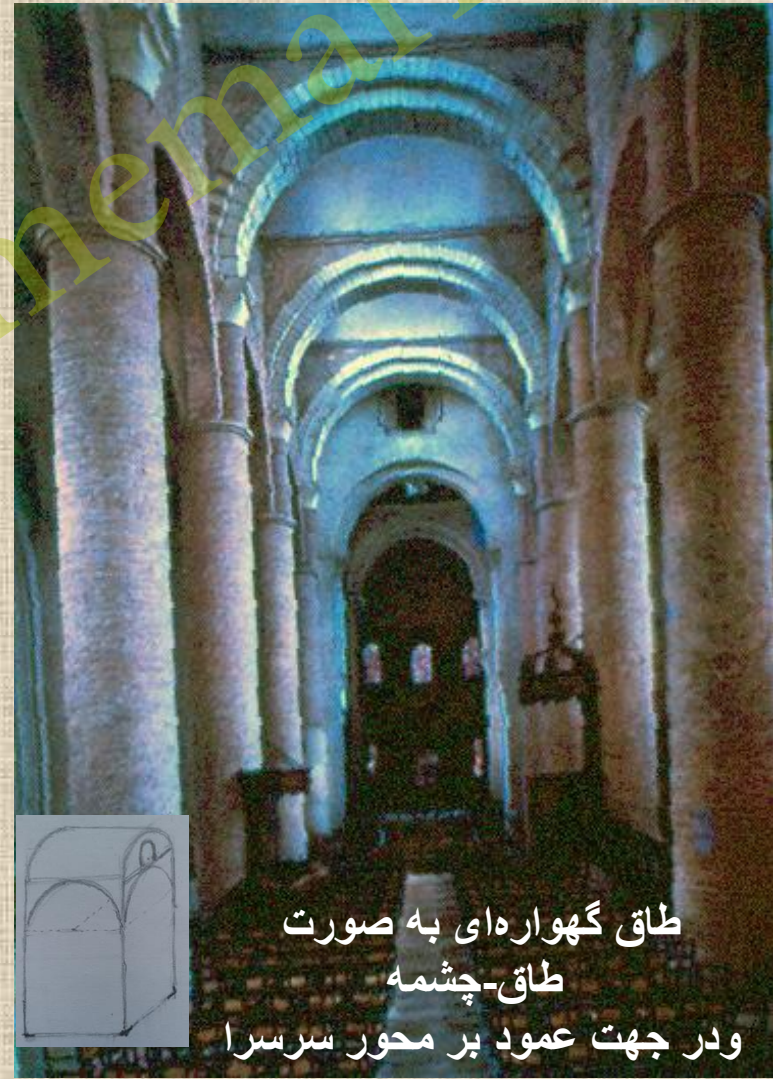
طاقهای گهوارهای

Barrel vault

در دو جهت مختلف در راستای سرسرا به
صورت دالانی یا روی هر طاق-چشمه و
عمودبر راستا

طاق گهوارهای یا نیم استوانی دالانی و یکسره

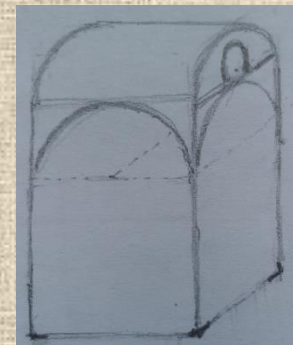

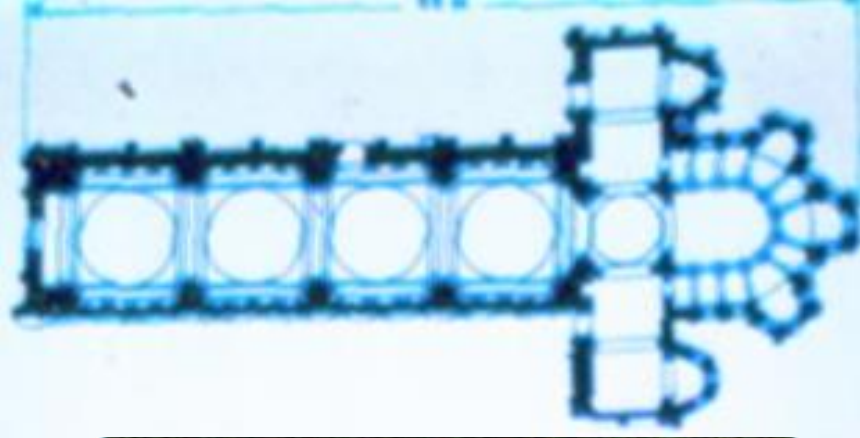
طاق گهوارهای به صورت
طاق-چشمه
و در جهت عمود بر محور سرسرا

سرسرای اصلی مرکب از طاق چشمه‌های با پلان مربع

در دو طرف بین راهروها و سرسرا، ردیف جرزهایی که رویشان طاق‌های نیم‌دایره و بالای طاق و قوس‌ها، پنجره‌های کلرستوری هستند. بالای هر زوج پنجره، یک قوس هم ارتفاع با تویزه‌های سرسرا اجرا شده که عمودبر دو تویزه موازی در سرسرا هستند و پایه برای یک طاق نیم استوانی می‌شوند.

طاق استوانی: چپ، صورتی که روی دیورا
باربر می‌نشیند و راست صورتی که روی چهار
ستون می‌نشیند.

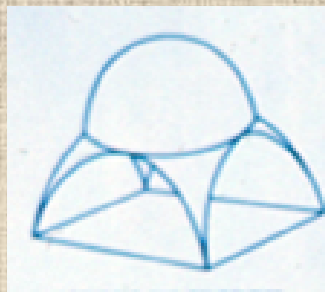

پوشش سرسرا با گنبد و پاندانتیو

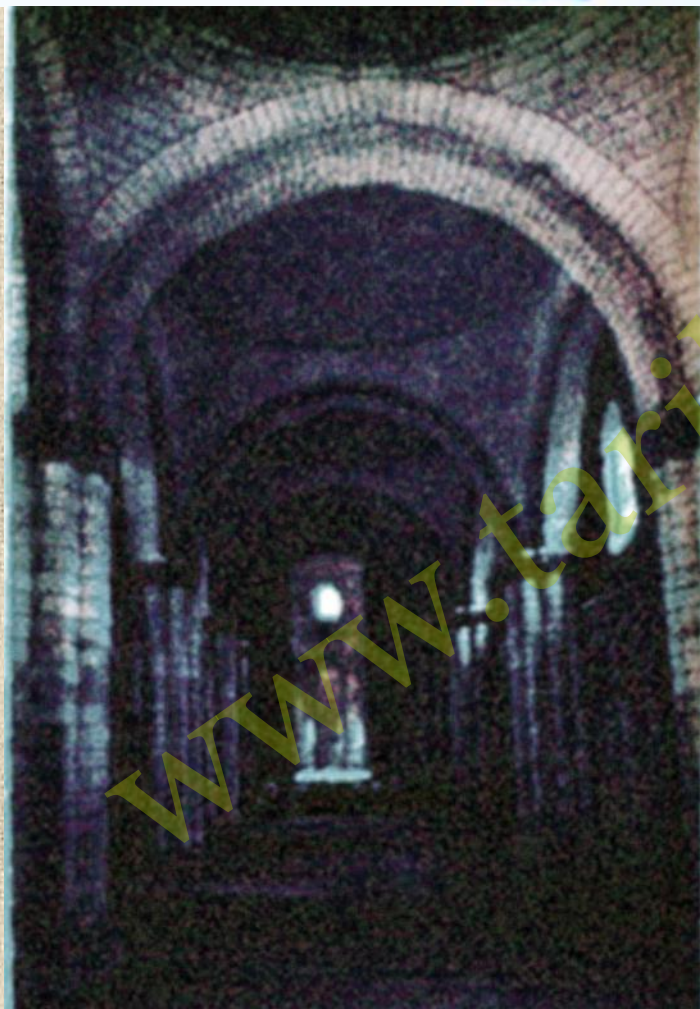
سرسرای اصلی بدون راهروهای جانبی و مرکب از چهار مدول مربع که هر یک با گنبد و پاندانتیو مستقل پوشیده شده‌اند.

گنبد محل تقاطع با قطر داخلی کمتر، ارتفاع بلندی دارد.

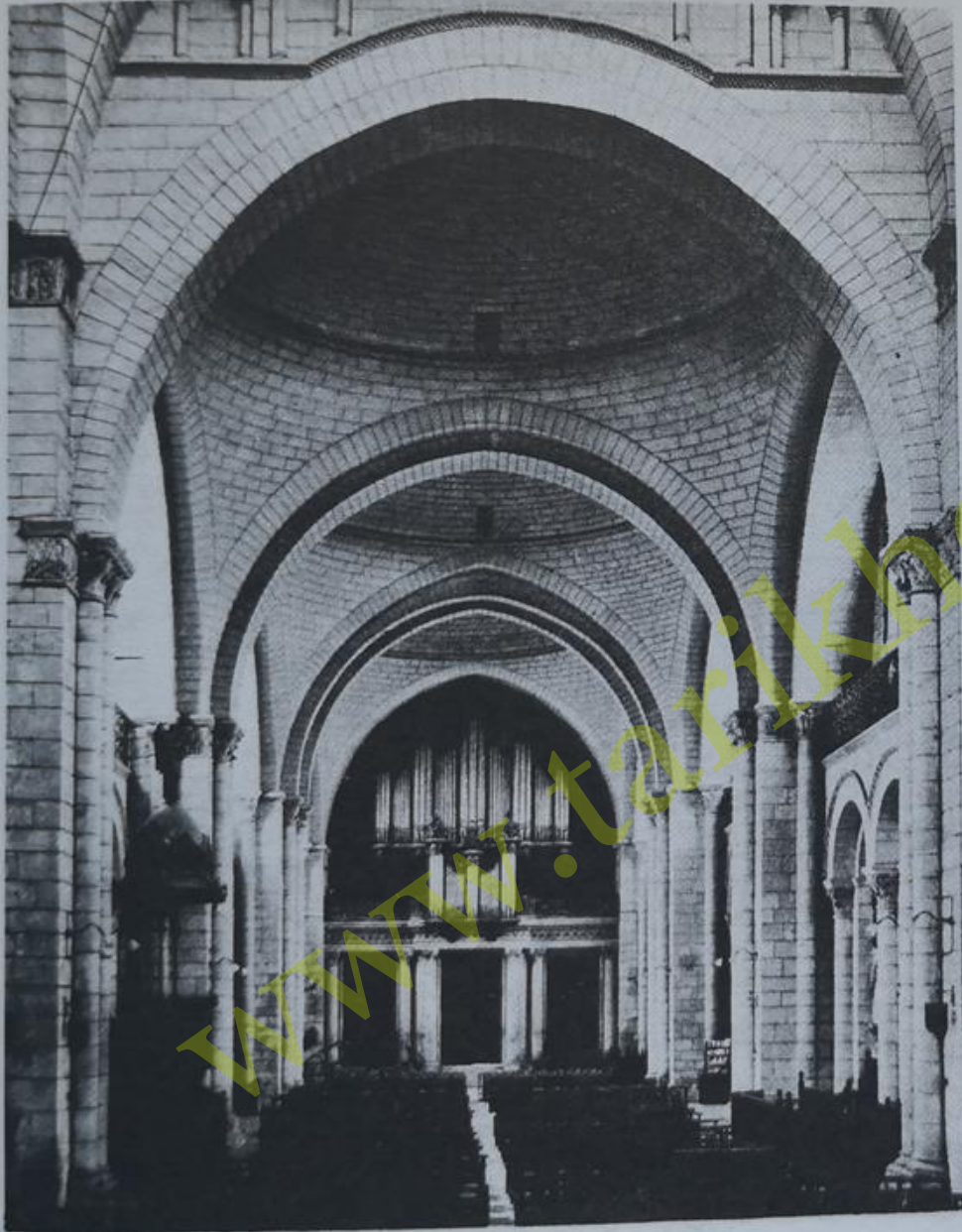
بخش پیشین محراب با طاق گهواره‌ای (نیم استوانی) و بخش انتهایی با نیم‌گنبد پوشیده شده‌است.

در تصویر صفحه بعد پاندانتیوها و گنبد دیده می‌شوند

۳۷۲ داخل کلیسای سن پیر، آنگولم، سده
دوازدهم.

گنبد و پاندانتیو

روی

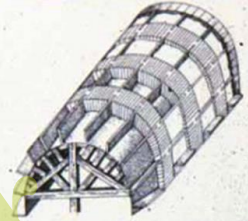
طاق-چشمه‌های

سرسرای کلیسا

طاق سقف سرسرای کلیسای دیر سن سرین

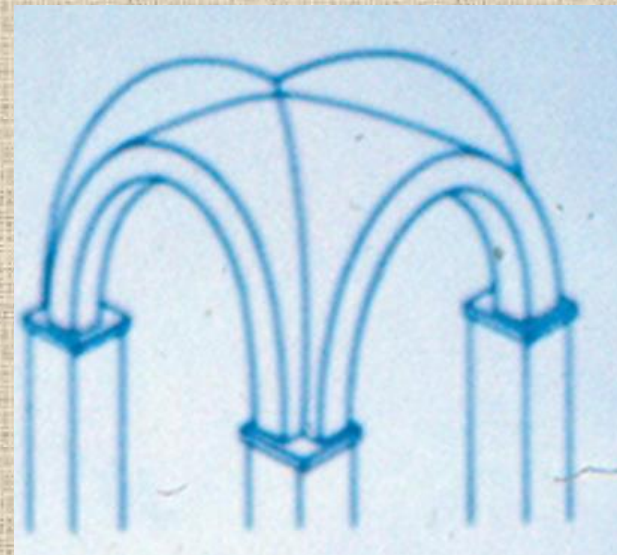
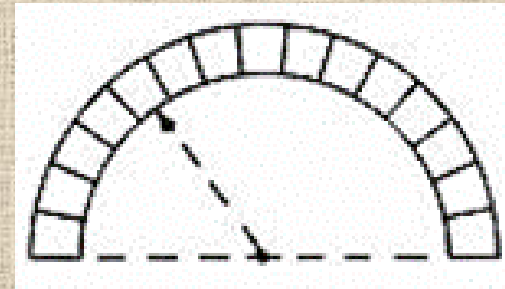
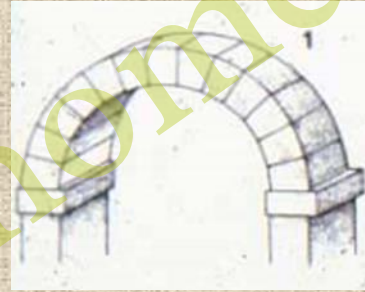
تویزه‌های ردیفی نمایان و یک طاق نیم‌استوانی دالانی سقف سرسرای را پوشانده

کاتدرال ماینس، آلمان

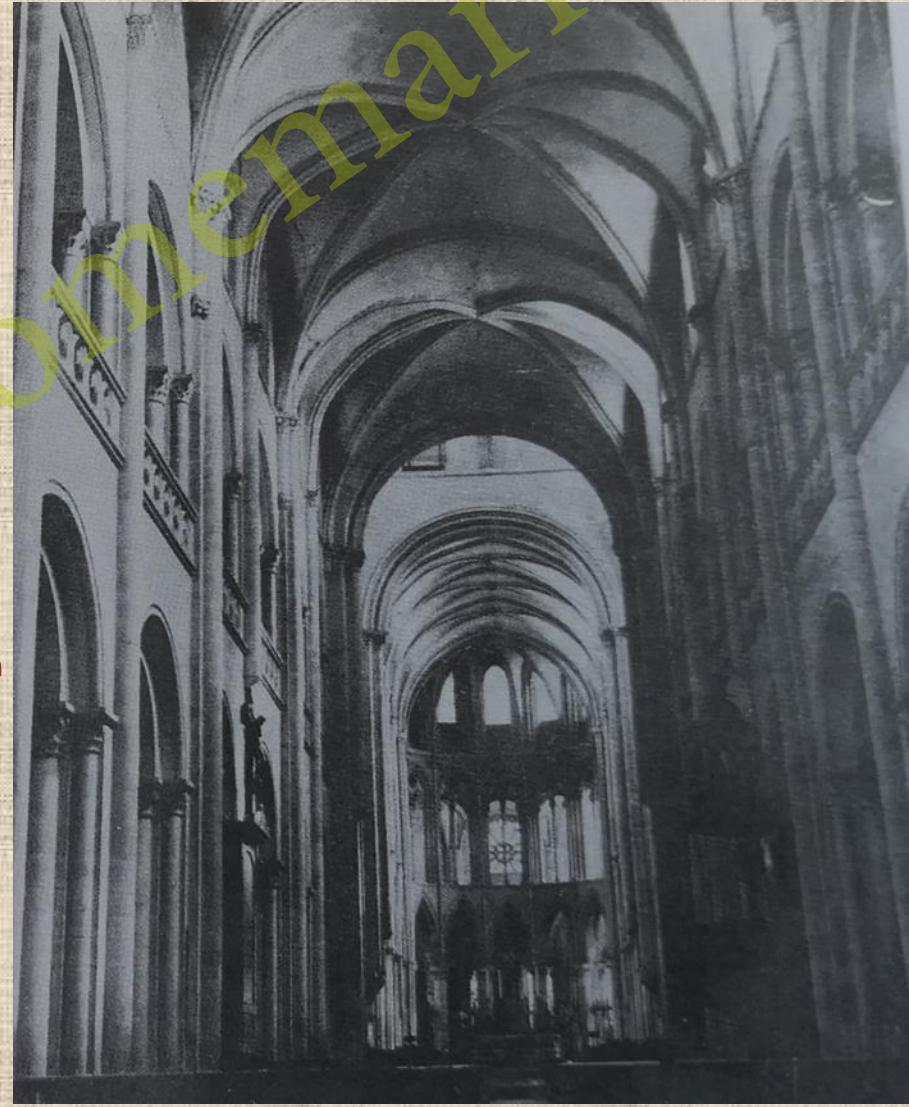
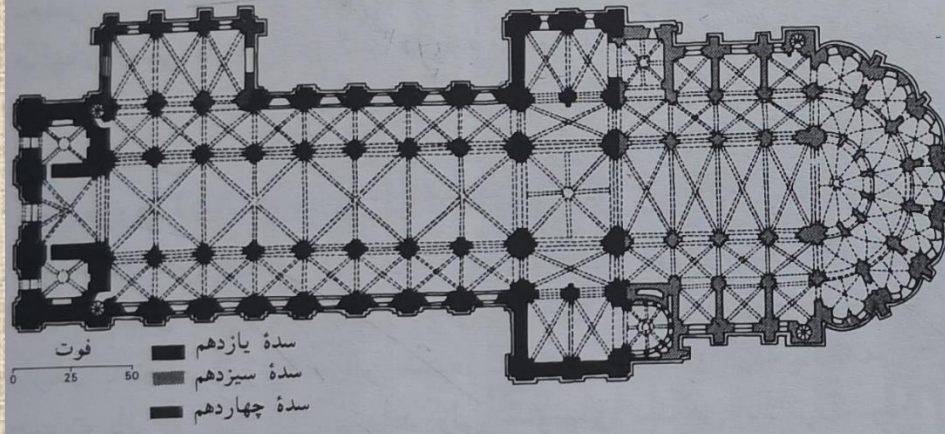
قوس‌های نیم‌دایره نشسته بر ردیف جرزها در دو سوی سرسرای اصلی

قوس‌های ضربدری پوشاننده طاق چشمه‌ها به صورت طاق‌های متقاطع، در کلیساهای رمانسک قوس‌هایی کم‌خیزتر از نیم‌دایره هستند. نیم‌دایره‌ها فقط روی چهار وجه مربع می‌نشینند.

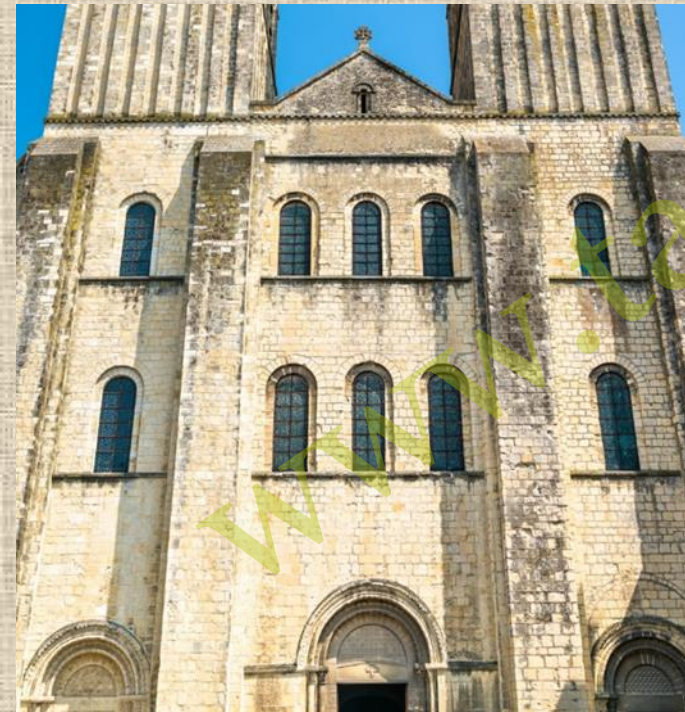

کلیسای دیر سن ایتین فرانسه

۳۶۵ نقشه ساختمانی کلیسای سنت
ایتین.

بخشی از نمای
غربی کلیسا:
پشتبندها برای
تکیه دیوارهای
بلند و نسبتاً نازک
و پر پنجره ایجاد
شده و خطوطی
عمودی در نما به
نمایش گذاشته‌اند
که بنا را کشیده‌تر
نشان می‌دهد

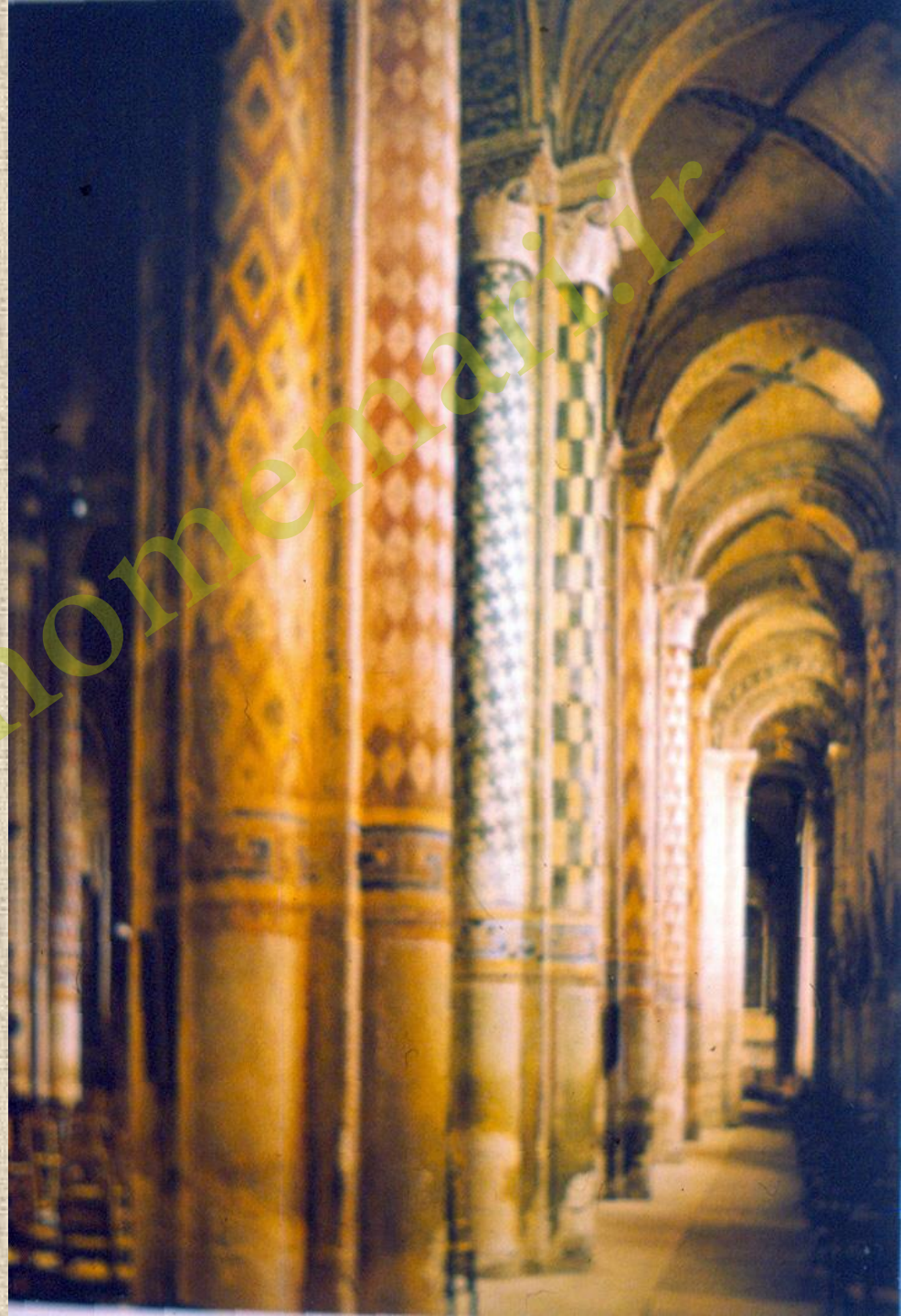
سَن اِتَيْن: جبهه غربی کشیده و بلند
با مخروطی‌های گوتیک و طاق‌های ضربدری
و قوس‌های نیم‌دایره رمانسک

طاق ضربدری با تویزه قطری از آجر
لعابدار یا سنگ رنگین به صورت نمایان
کار شده است.

جلوه رنگ در داخل کلیسای رمانسک
تأثیر معماری بیزانس و کارولنژیایی

ستون‌ها هر یک به صورتی با قطعات رنگین
تزیین شده‌اند. نوع تزئینات یادآور بنای
سردر دیر زیر در سبک کارولنژیایی است.

کلیسای دیر سن سِرِنَن (برج محل تقاطع طلیعه برج‌های گوتیک است)

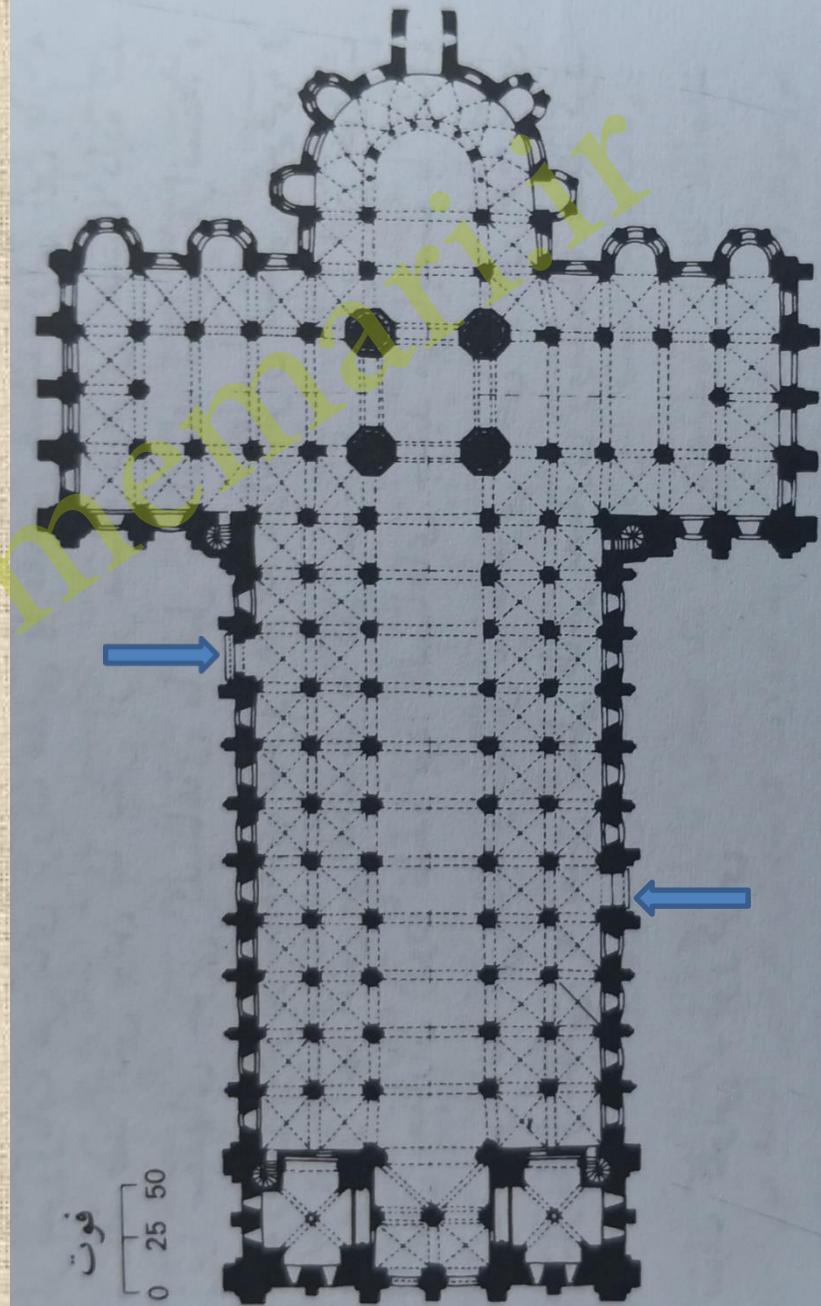
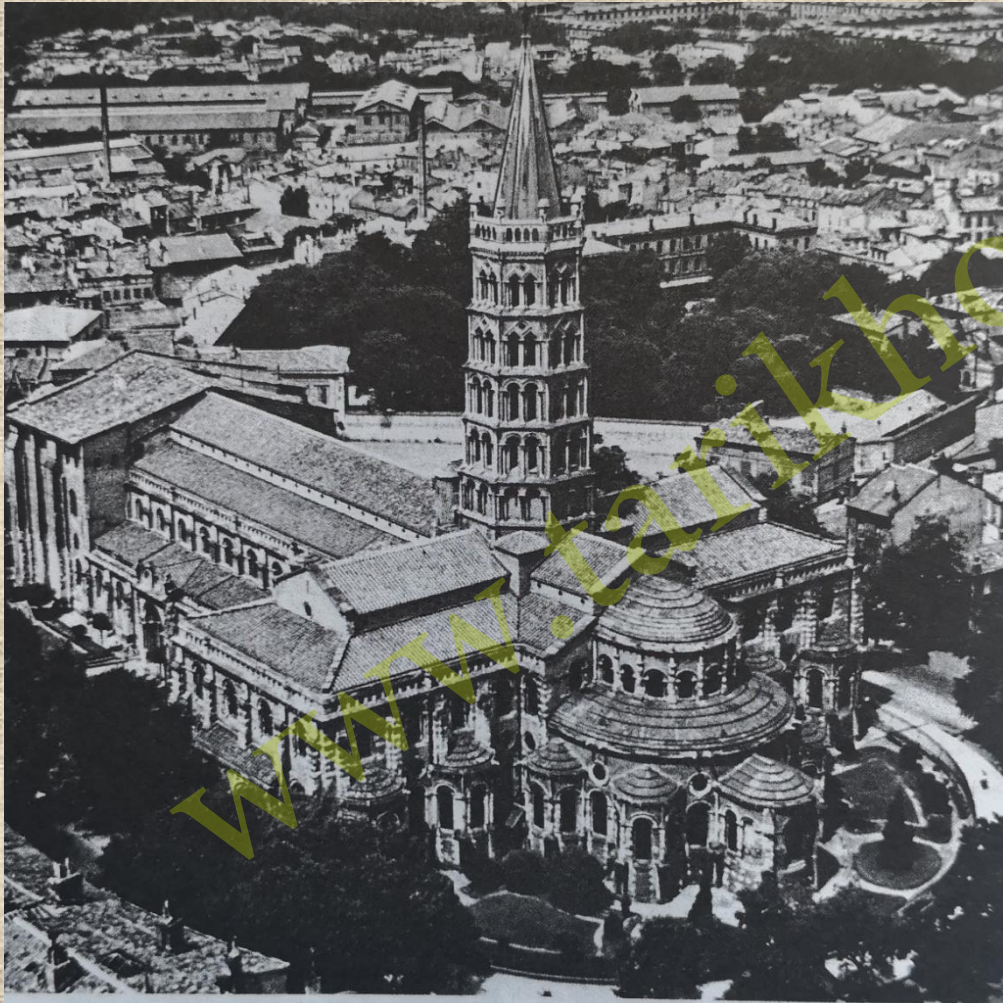

بازیلیکای دیر سن سِرِنَن
کلاهیک برج، متعلق به دوره گوتیک است
(تولوز فرانسه)

پلان سن سِرِن

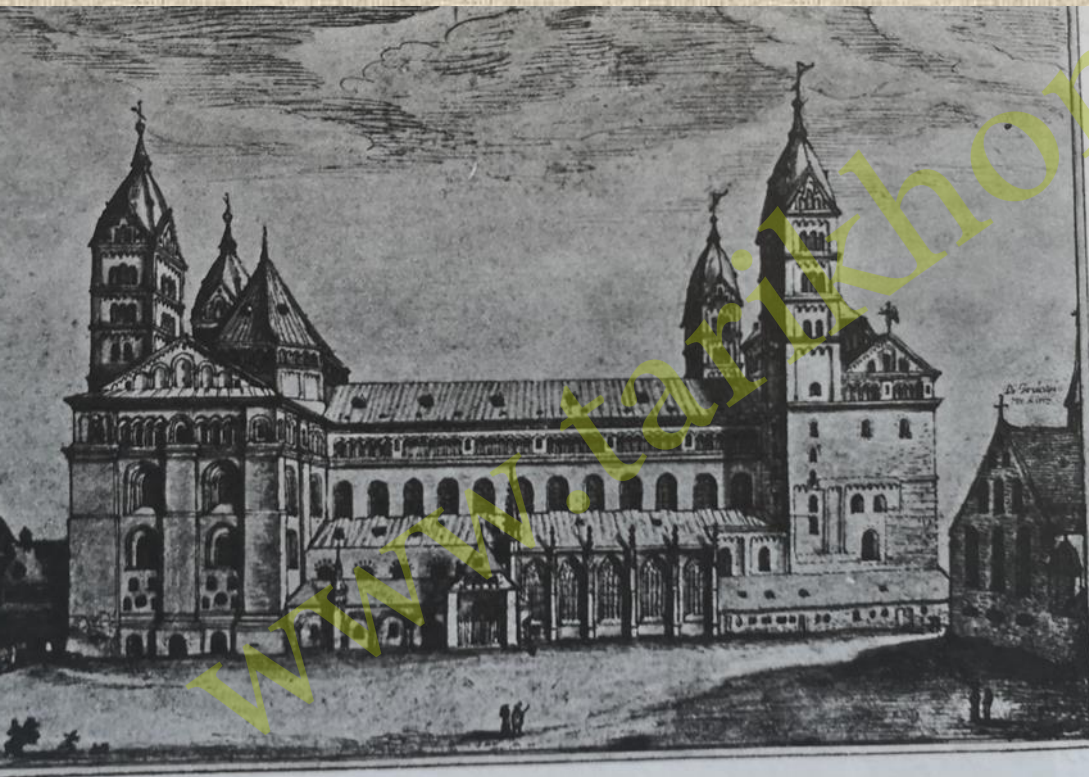
چهار پایه بسیار قطور در محل تقاطع نگه‌دارنده
برج بسیار بلند، دورانی شدن محراب و
محرابه‌های هر بازویی و ورودی‌های جانبی

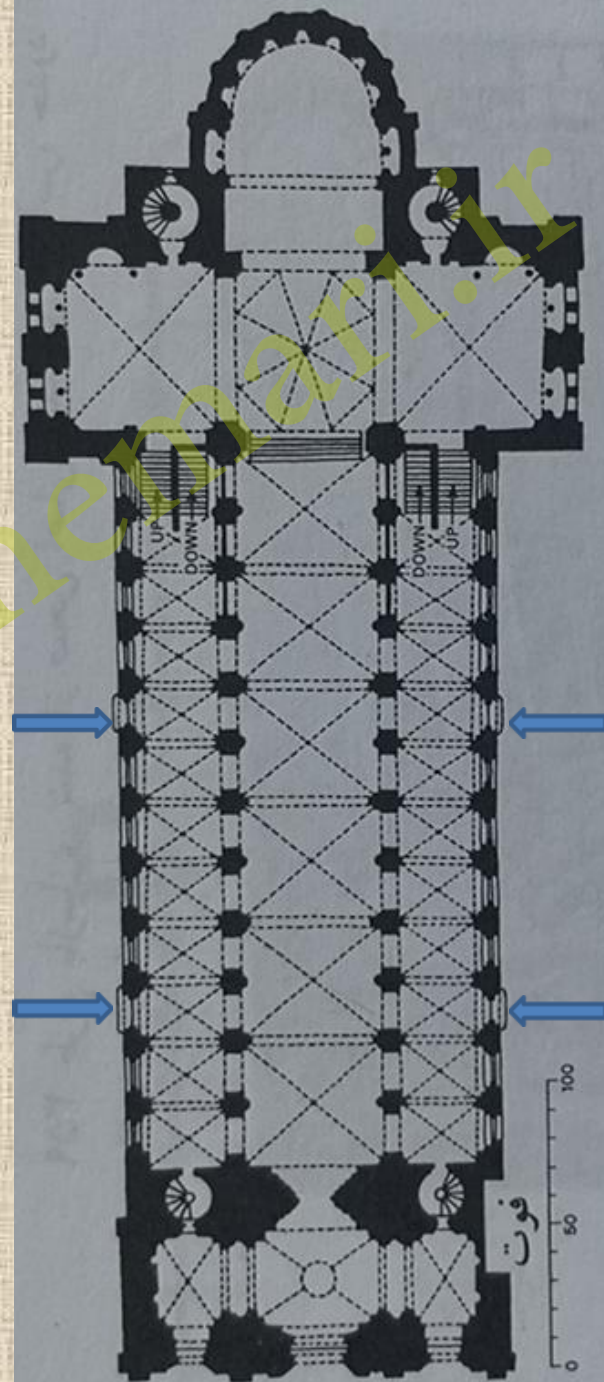
ورودی با سردر دو دهانه، سرسرا با راهروهای جانبی، نمای جبهه شرقی و
تفصیلات حجمی آن و برج بسیار بلند محل تقاطع (سن سرنن)

کلیسای دیر اشپایر آلمان

۳۵۶ کلیسای اشپایر، آلمان، آغاز ساختمان در ۱۰۳۰ ب. م. نقاشی با مرکب سیاه و نئسر هولار، حدود ۱۶۲۰ ب. م. مجموعه گرافیک، آلبرتینا، وین.

۳۵۷ نقشه ساختمانی کلیسای اشپایر.

ویژگی‌های سبک رمانسک در تصاویر کلیسای دیر اشپایر

نقاشی‌های کِلِستوری نمونه استثنایی برای کلیسای دیر (اشپایر)

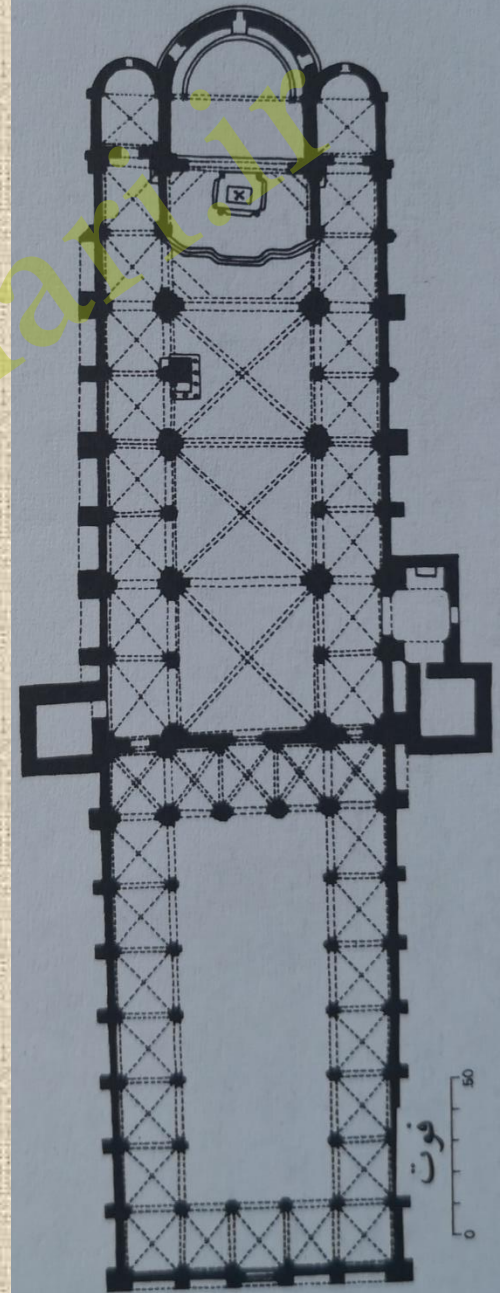

کلیسای دیر سن آمبروجو

حیاط رواقدار در مقابل ورودی، بنا بدون بازویی و دارای
حداقل فضاهای الحاقی در شرق است، نمایش پشتبندها در
صورت ابتدایی (برگامو ایتالیا)

۳۶۲ داخل کلیسای سان آمبروجو.

cloister

بازلیکای دیر سن آمبروجو
و حیاط رواقدار مقابل ورودی
و دو برج ناقوس غیر متقارن

زنون در ورونا: نمونه رمانسک اولیه، برج ناقوس و پنجره رُز (شمسه) در نمای غربی

تک ناقوس مستقل از بنا از مختصات کلیساهای اینالیا حتی در دوره گوتیک است

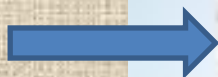

St. Miniato al Monte Florence

برج ناقوس منفرد از ویژگی‌های کلیساهای ایتالیا

تعمیدگاه فلورانس رمانسک متأخر

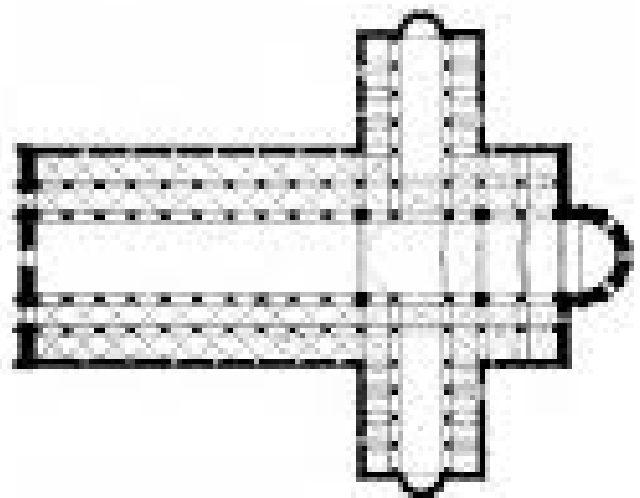
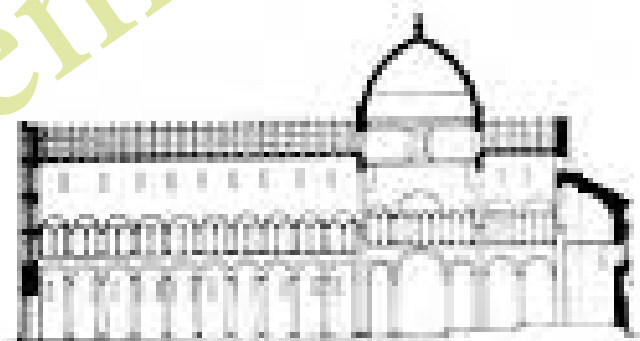
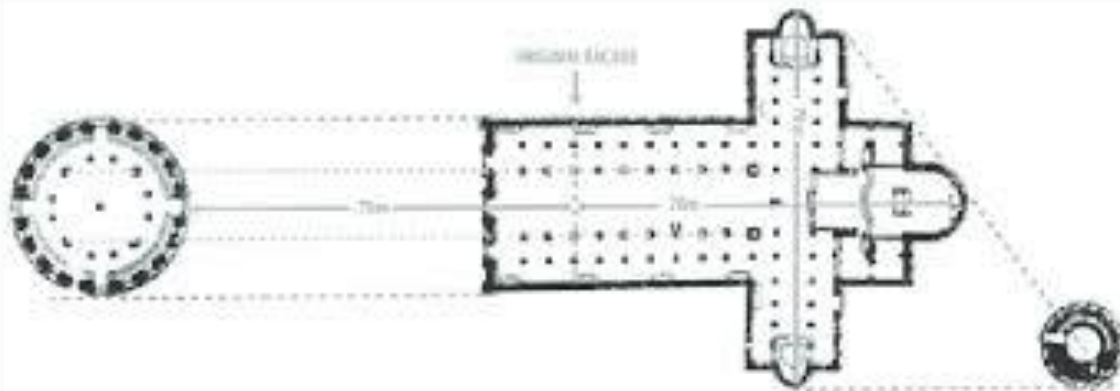

#166721441

بالا و پایین یک تعمیدگاه و یک کلیسای
رمانسک اولیه در ایتالیا، خطوط قائم پشتبندها
نما را کشیده تر می کند.

کاتدرال
رمانسک متأخر
در پیزا

فضای رنگین، ترکیب موزائیک محراب و نقاشی
های کلرستوری، ویژگی رمانسک ایتالیا در پیزا

کلیسای دیر وُرمز آلمان

ادامه الگوی
سن میکائیل
و سن ریکیه
از دروه
اتونی:
ورودی از
بازوییها
و چهار
برج ناقوس

WELL-PRESERVED Romanesque architecture is less commonly found in Germany than in any of the countries where it flourished. Due in part to an unfortunate scarcity of limestone, the use of sandstone, lava and other less durable building materials has necessitated drastic restoration. Even before the destruction of the Cologne churches in World War II, it was usual to look in vain for the patina of age. Despite such disadvantages, German Romanesque churches are novel in planning, striking in scale and often quite rich in external ornament.

The distinctive feature of the planning is the placing of the apse at each end, a feature retained from the Carolingian style of architecture, which evolved late in the 8th century and extended into the 10th century. Its origin has not been

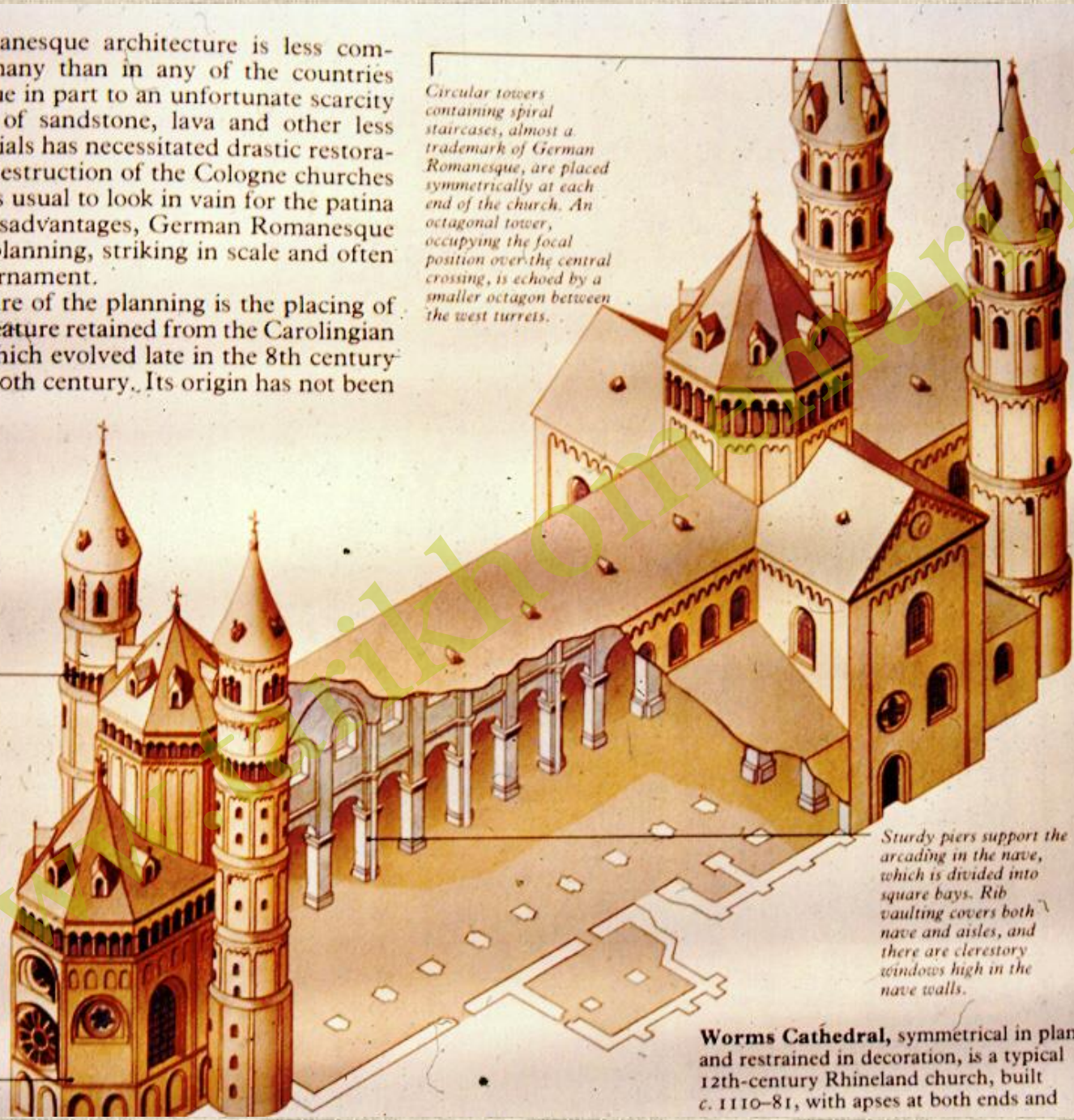
Circular towers containing spiral staircases, almost a trademark of German Romanesque, are placed symmetrically at each end of the church. An octagonal tower, occupying the focal position over the central crossing, is echoed by a smaller octagon between the west turrets.

Italian open arcades encircle the towers and pilaster strips punctuate the walls.

The polygonal apse at the west end, begun in 1234, is a semi-Gothic addition. It contrasts with the earlier apse at the east end of the church, which is concealed in a straight wall. Here, as is usual where apses appear at both ends, the entrances are at the side of the church.

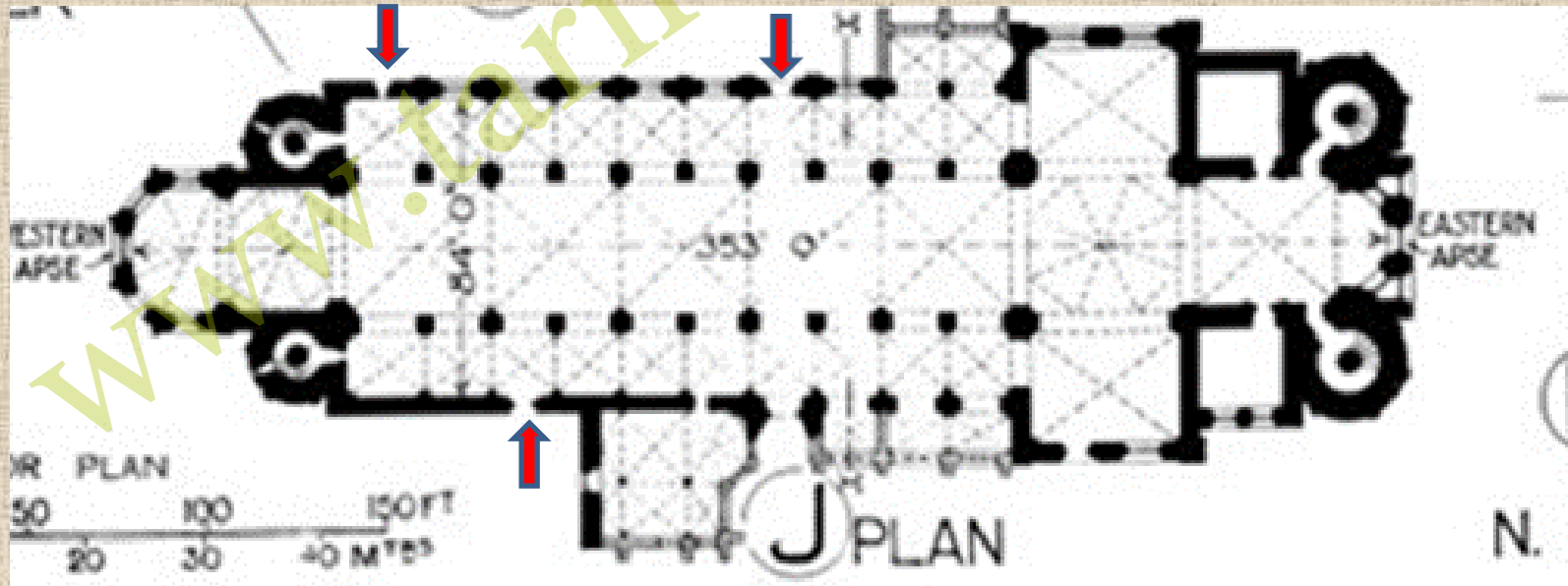
Sturdy piers support the arcading in the nave, which is divided into square bays. Rib vaulting covers both nave and aisles, and there are clerestory windows high in the nave walls.

Worms Cathedral, symmetrical in plan and restrained in decoration, is a typical 12th-century Rhineland church, built c. 1110-81, with apses at both ends and

کلیسای وُرمز نقشه و جزئیات

مخارجہ در سمت چپ در جبهه غربی و
ورودی هم ندارد؛ در عوض محراب از
بدنه بیرون نشسته که در سمت راست
مشهود است. ورودی‌ها از شمال و
جنوب‌اند.

WORMS CATHEDRAL

SCALE FOR SECTIONS &c.
50 25 50 75 FT
10 5 10 5 20 METRES

(A) WESTERN APSE

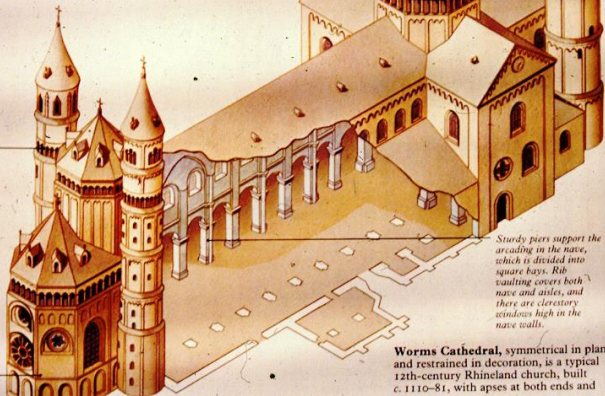
(B) NAVE BAY (N.T.)

(C) TRANSVERSE SECTION x-x

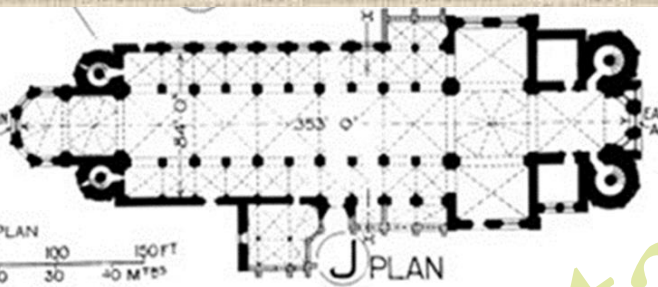
Romanesque architecture is less common in Germany than in any of the countries of Central Europe. Due in part to an unfortunate scarcity of sandstone, lava and other less durable materials has necessitated drastic restoration of the Cologne churches. It was usual to look in vain for the patina of age in such churches. In such disadvantages, German Romanesque architecture is striking in scale and often in ornament.

Circular towers containing spiral staircases, almost a trademark of German Romanesque, are placed symmetrically at each end of the church. An octagonal tower, occupying the focal position over the central crossing, is echoed by a smaller octagon between the west surseis.

Sturdy piers support the arcading in the nave, which is divided into square bays. Rib vaulting covers both nave and aisles, and there are clerestory windows high in the nave walls.

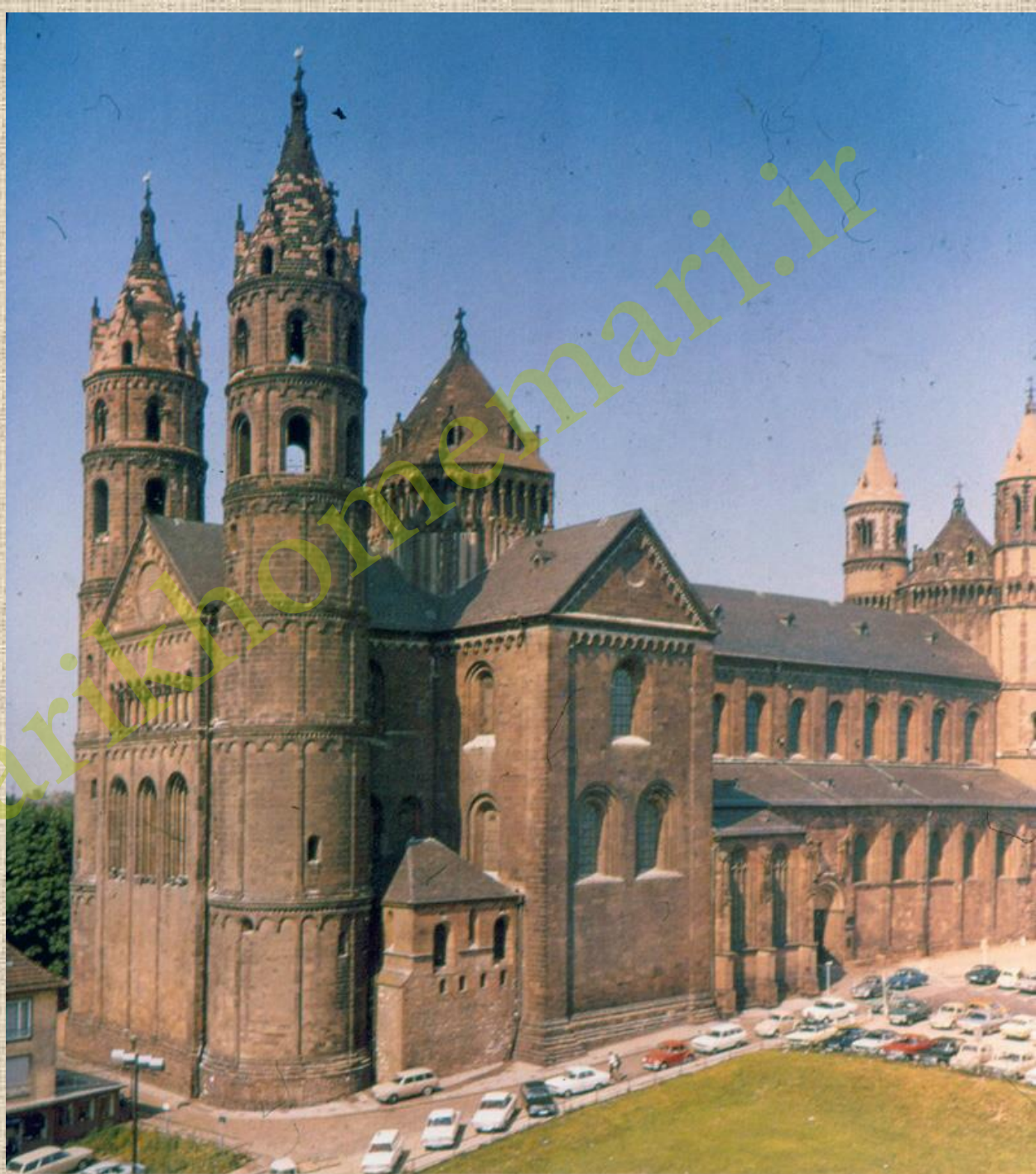
Worms Cathedral, symmetrical in plan and restrained in decoration, is a typical 12th-century Rhineland church, built c. 1110-81, with apses at both ends and

کاتدرال وُرمز

عکس از جبهه شرقی و

نقاشی از جبهه غربی است

کاتدرال وُرمز

وضعیت امروزی

جبهه شرقی و سه پنجره از پشت
درخت در ارتفاع بالاتر از زمین
دیده می شوند.

استحكامات قلعه قرون وسطایی "کارکاسون"، فرانسه

استحكامات قلعه قرون وسطایی و دیر دور هم (انگلستان)

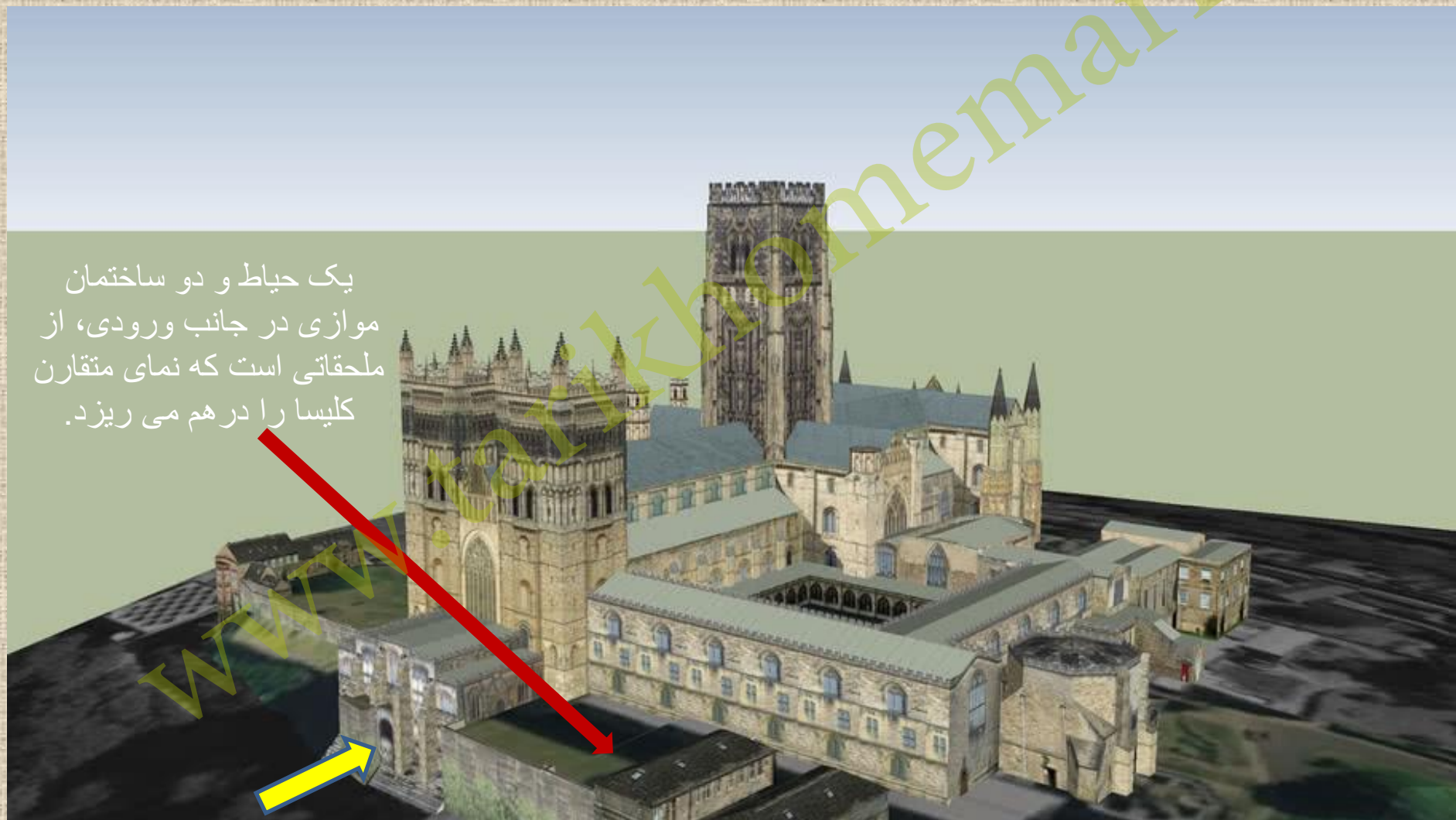

دیر و کلیسای دور هم ("دورم" یا "دورهام" هم می نویسند)

رمانسک پیشرفته و گوتیک اولیه

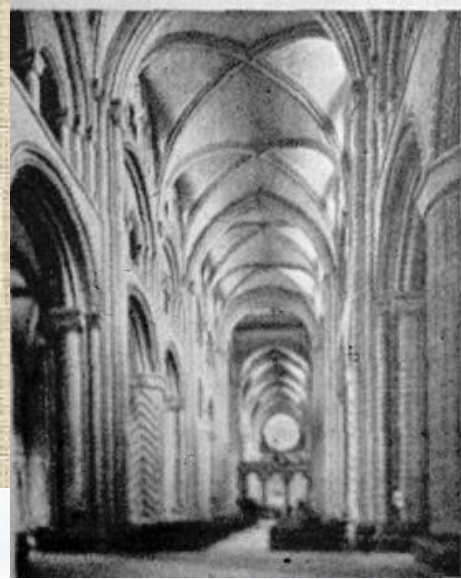
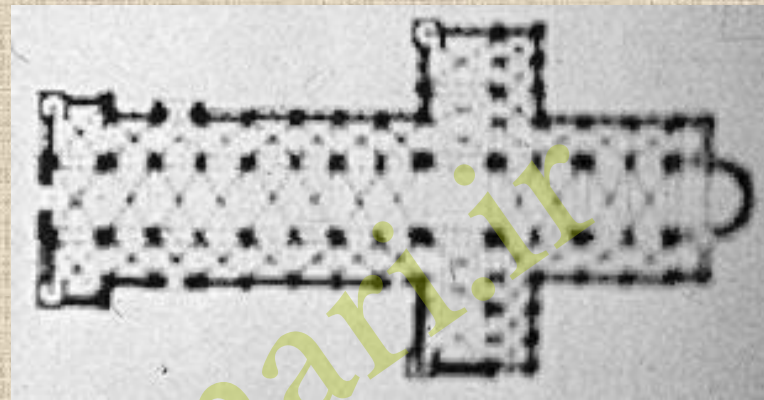
نمای غربی با ساختار مفصل و رودی شامل 5 دالان موازی به طرف کلیسا

یک حیاط و دو ساختمان موازی در جانب ورودی، از ملحقاتی است که نمای متقارن کلیسا را درهم می ریزد.

کاتدرال یا کلیسای دیر
دور هم (دورم یا دورهام)

برج محل تقاطع کلاهیک ندارد
عکس از جبهه جنوبی

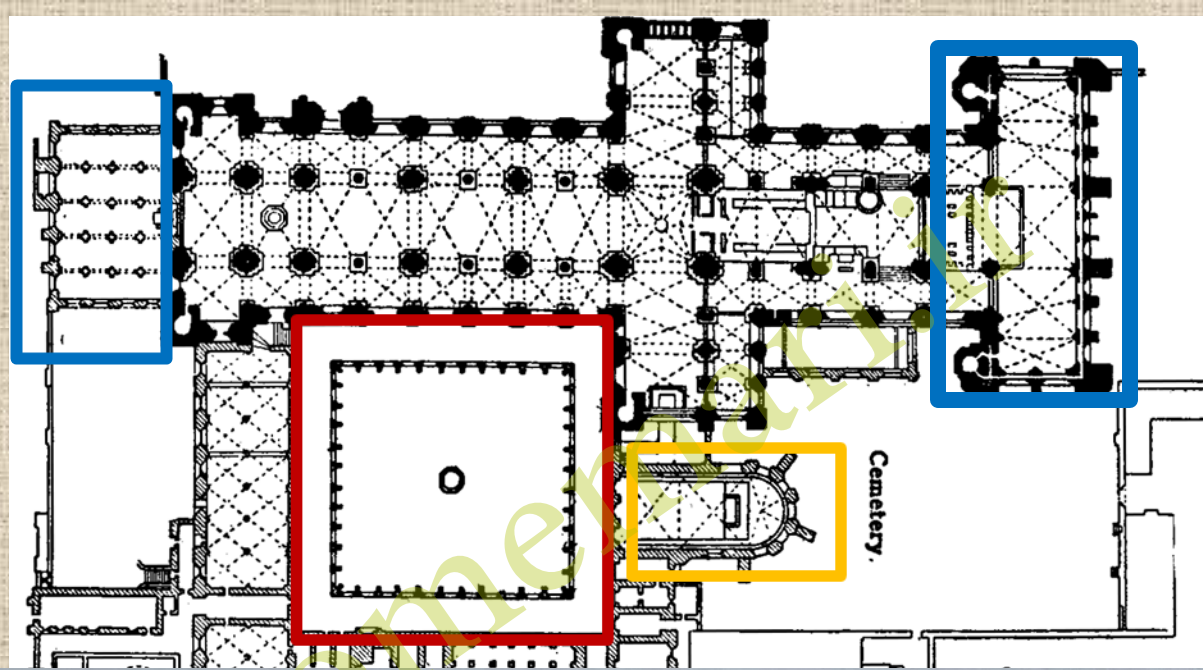
دور هم، جبهه شمالی

قوس‌های پنجره‌ها از پنجره بزرگ بازویی تا پنجره‌های سمت چپ
آن در نما، نوک تیز و در سبک گوتیک هستند

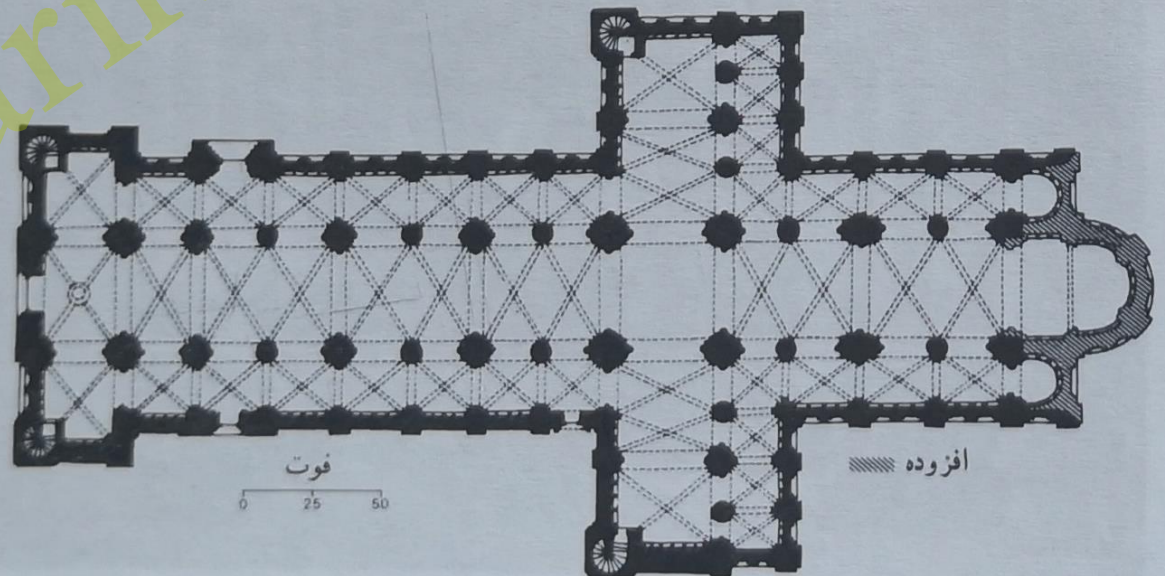
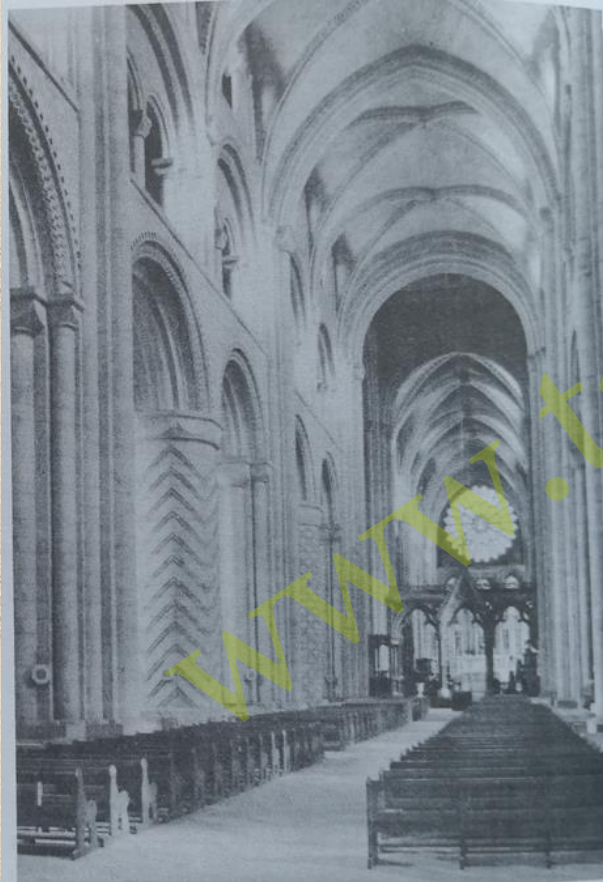

فضاهای افزوده به جبهه‌های شرقی و غربی

کلیسای کوچک دیر (زرد) و
حیاط کلوستر (سرخ) نمایان‌اند

۳۶۷ نقشه ساختمانی کلیسای دورم.

دور هم انگلستان: سرسرای کلیسا با طاق متقاطع بر اساس قوس‌های
ضربدری، تویزه‌ها در سطح مقابل دید، اوژیو (نوک تیز) و هریک برای دو دهانه
عرضی هستند. (دوره انتقال به گوتیک)

سرسرای دور هم از درون، رو به محراب در جبهه شرقی، حضور پر جلوه پنجره
رُز (شمسه) در بالای محراب. کفسازی نفیس با تکنیک رومی در پیش زمینه.

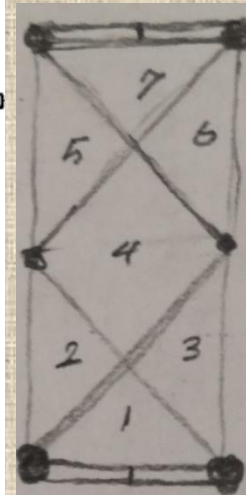
جبهه غربی با حجم جبهه ورودی شامل فضای دالان ها که از نما
بیرون زده است و نمای اصلی شامل پنجره عظیم بالای سردر و دو
برج ناقوس بسیار قطور اما نه چندان بلند است.

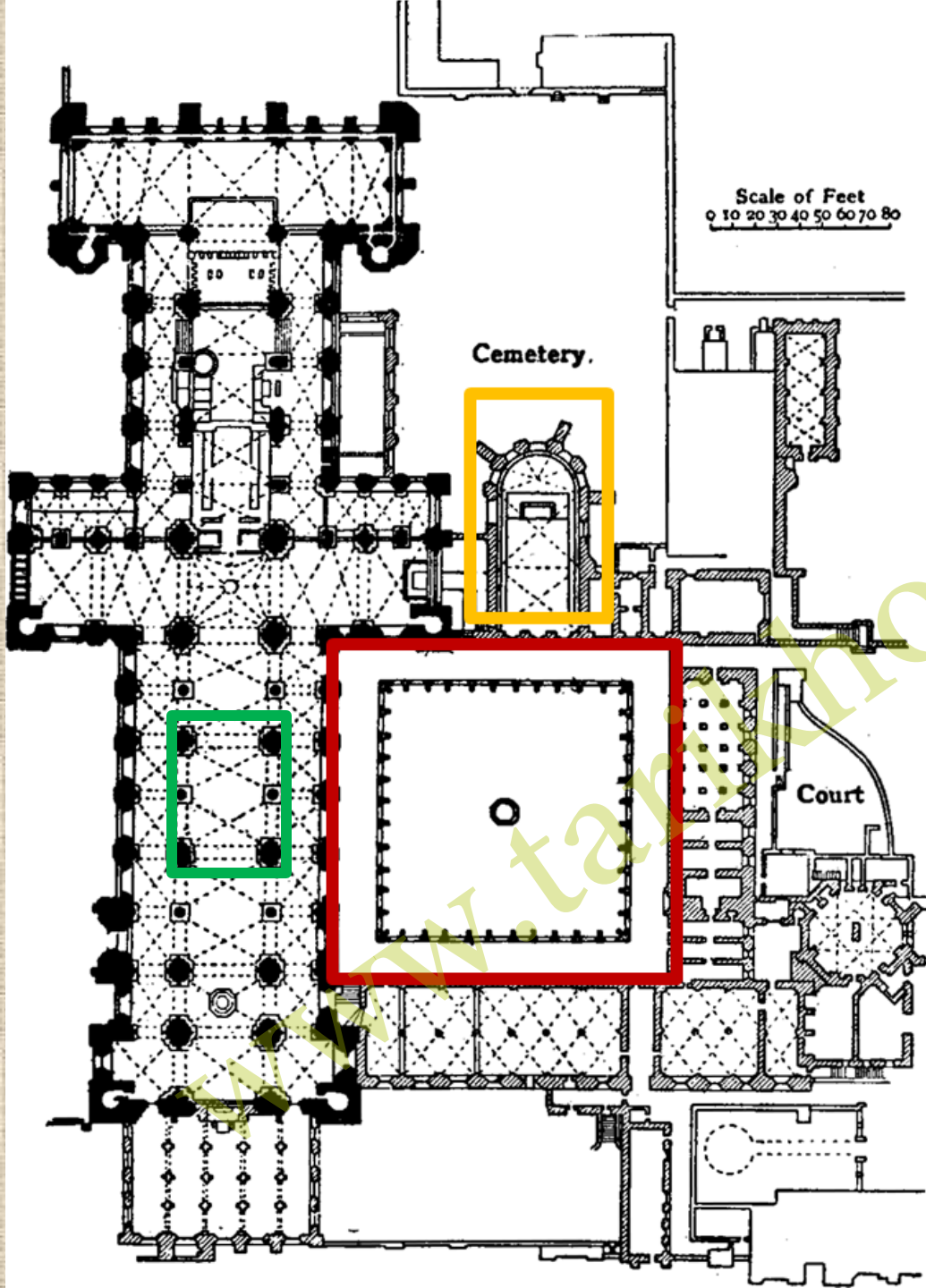
ضمائم کلیسای دور هم

مربع سرخ، "کلویستر" و کادر زرد، کلیسای کوچک و خصوصی دیر را نشان می‌دهد.

مدول دودهانه مستطلی با طاق‌های اژیو در دو انتهای عرضی در سرسرای کلیسا، با رنگ سبز کادری شده این نظام باقوس‌های ضربداری 7 طاق پوششی ایجاد می‌کند.

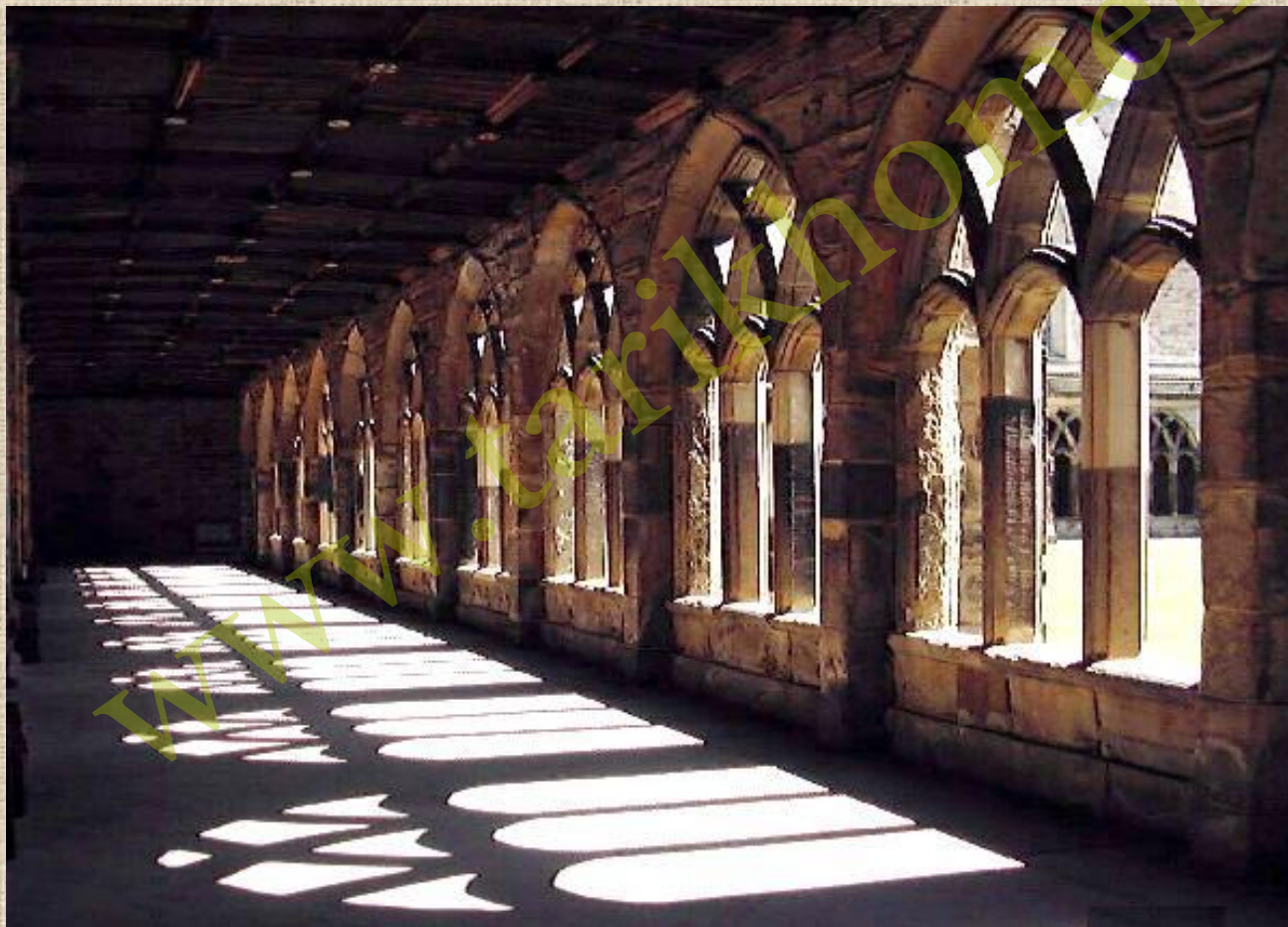

اسکیس مدول دو دهنه‌ای با چهار پایه اصلی و دو پایه فرعی و تویزه‌های ضربداری و 7 طاق پوششی

حیات رواق‌دار دیر در دورهم

راهرو پیرامون "کلویستر" یا حیاط رواق‌دار در سبک گوتیک اولیه است، فضایی حذف‌بخش خصوصی دیرو فضای عمومی کلیسا است.

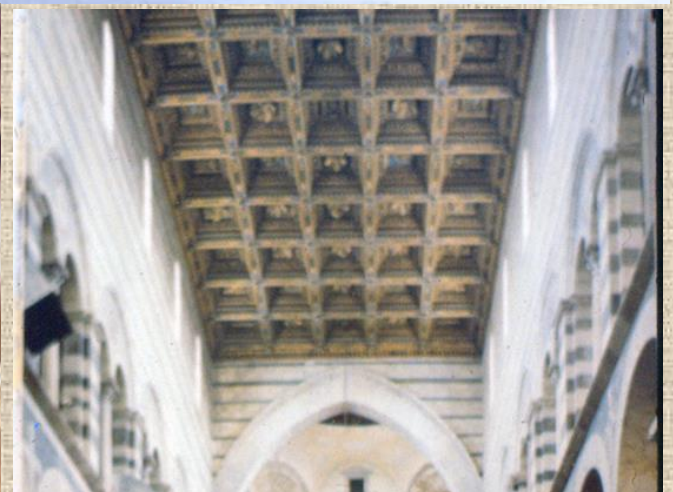

Abbot ابوت دیر که والاترین مقام دیر و در حد اسقف کاتدرال است، نشسته بر تخت سلطنت مسیح و در حال مطالعه

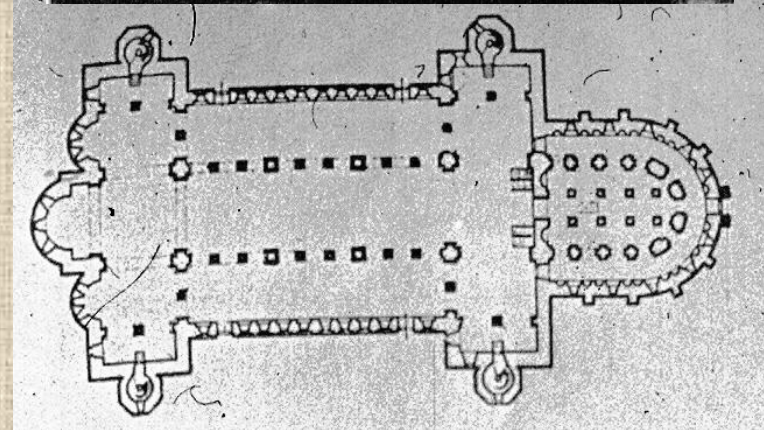
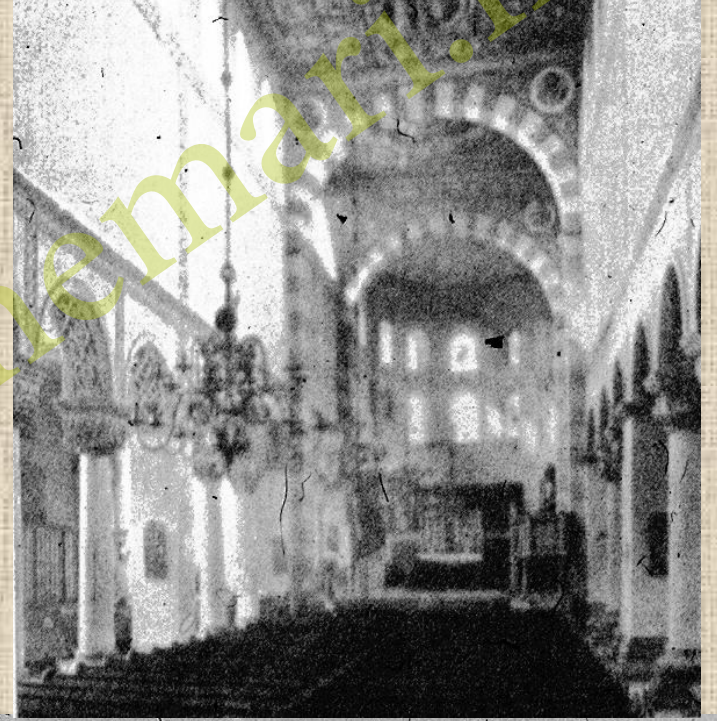
ادامه کاربرد سقف‌های
چوبی در دوره رمانسک
کلیسای پیزا در ایتالیا سمت راست

کلیساهای رمانسک
با سقف‌های چوبی بدون
یا با قاب‌بندی رنگین

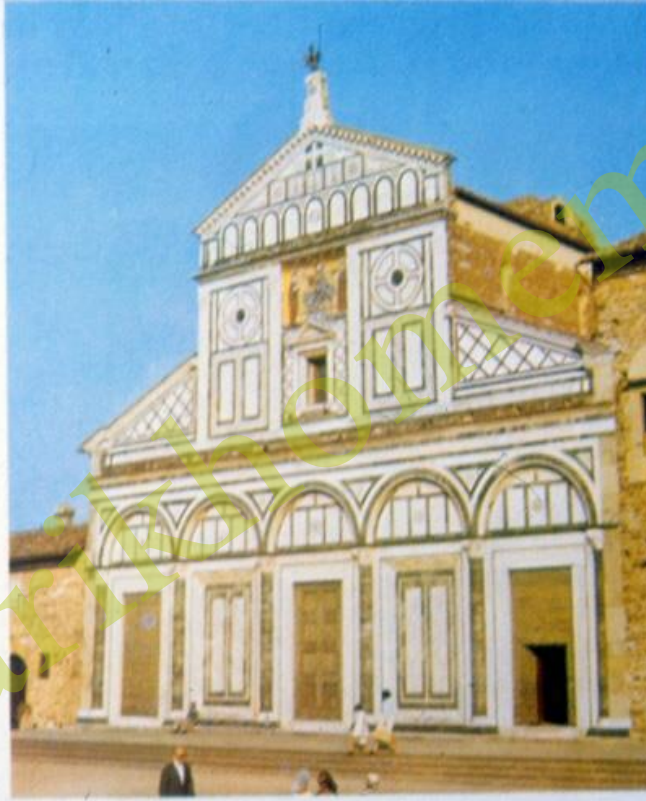

سقف چوبی سنت میکائیل هیدلسهایم (اوتونی)

نمونه ایتالیایی رمانسک با خرپای چوبی

خرپاها با توزه‌های سنگی در تضاد با نماسازی داخلی و خارجی تزئینی رنگین مرمری هستند.

برج ناقوس بدون
نماسازی و در فاصله
دورتر

San Miniato al Monte, Florence, built c. 1013–90, is a simple, beautifully proportioned basilica. The arcading between the nave and aisles is carried on columns with antique capitals, and an open wooden roof with patterned timbers covers the building, the whole arrangement recalling an Early Christian church. Transverse arches,

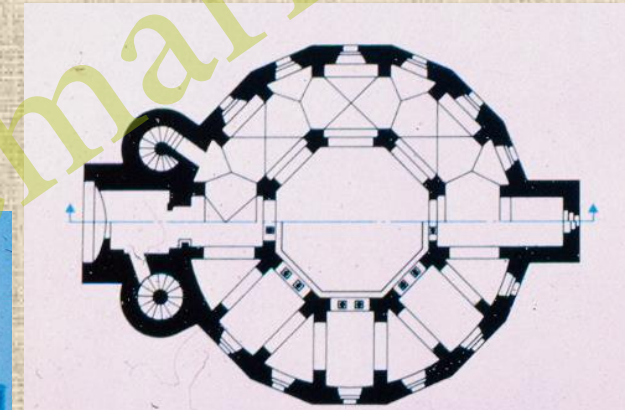
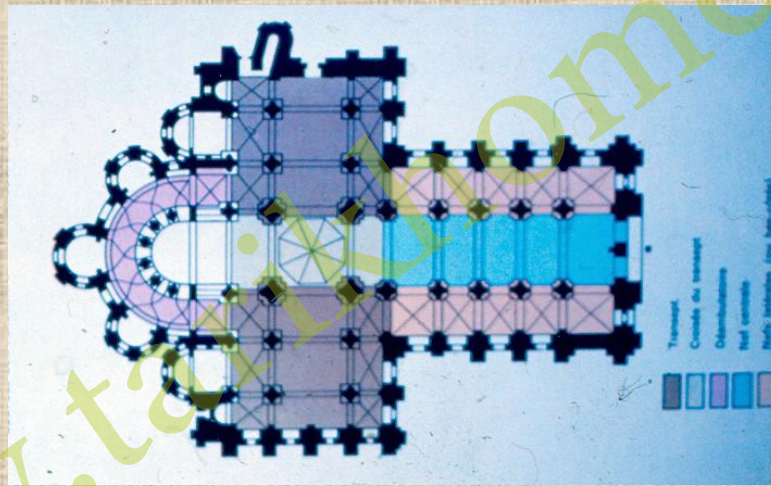
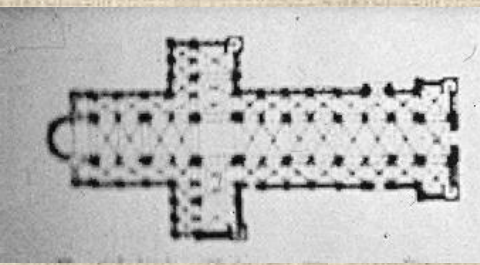
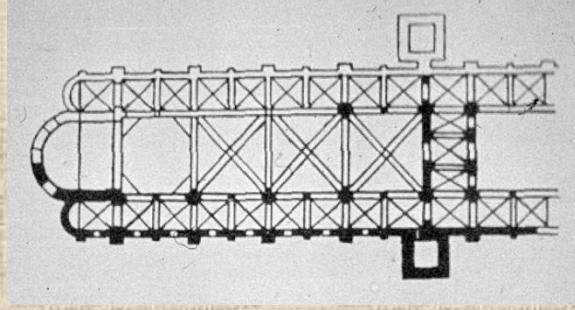
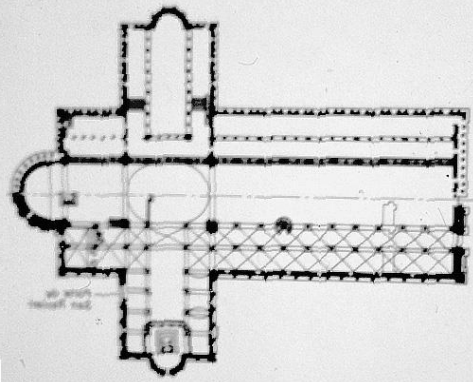
which span the nave, dividing it into bays, were an important prologue to the vaulted bays of later buildings. The decorative arcading in the apse and rich, inlaid marble ornament inside the church are repeated on the entrance façade, which has five arches at its lower level, beneath a gable with windows and a central mosaic.

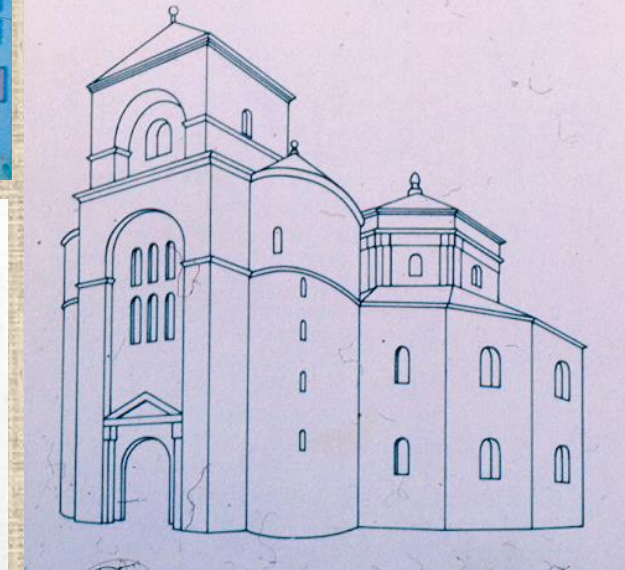
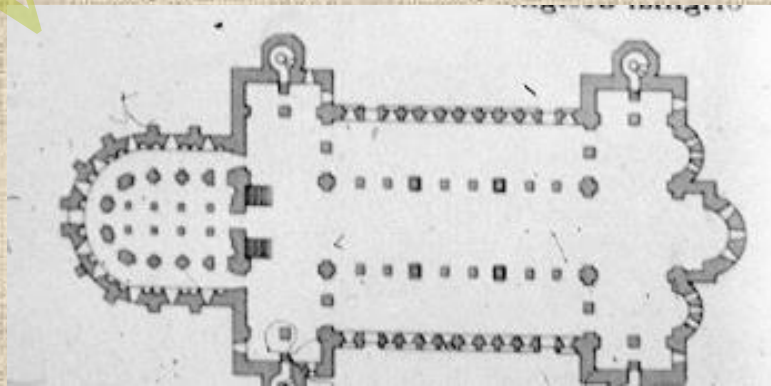
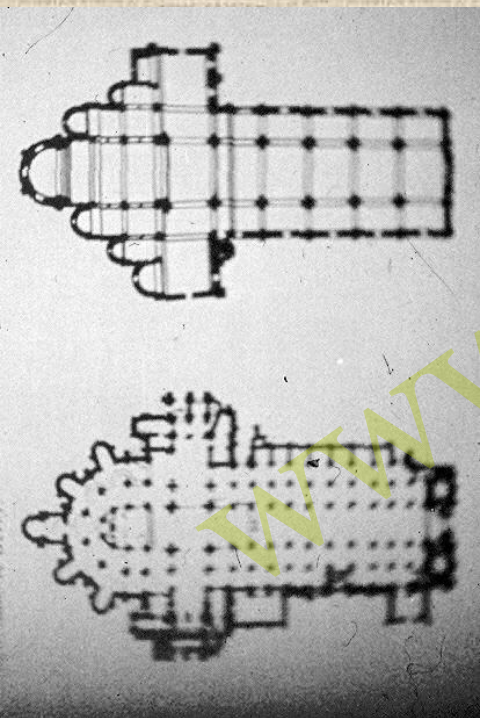
تحول نقشه کلیسا در سده‌های میانه

بازگشت از مرکزگرا به محوری با تأکید بر وسعت جبهه شرقی

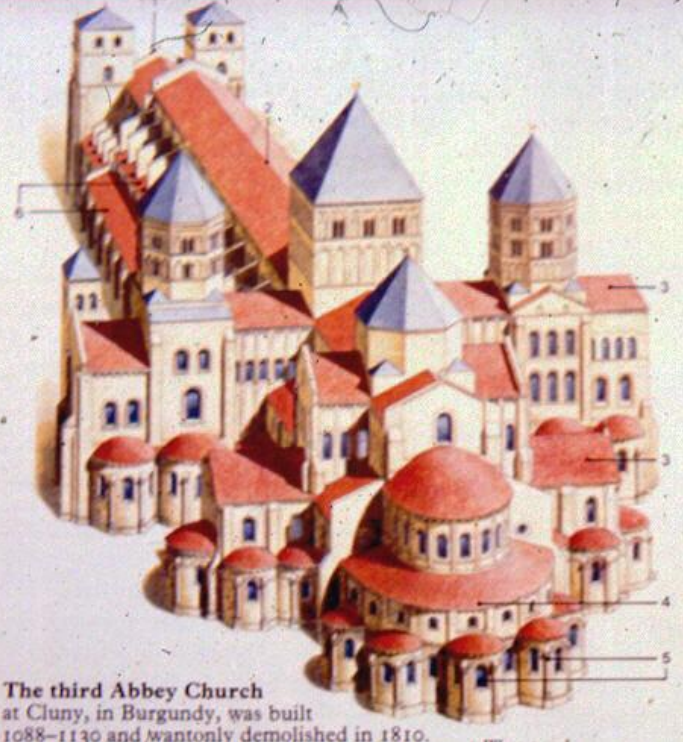
آغازین نمونه طرح شارلمانی است

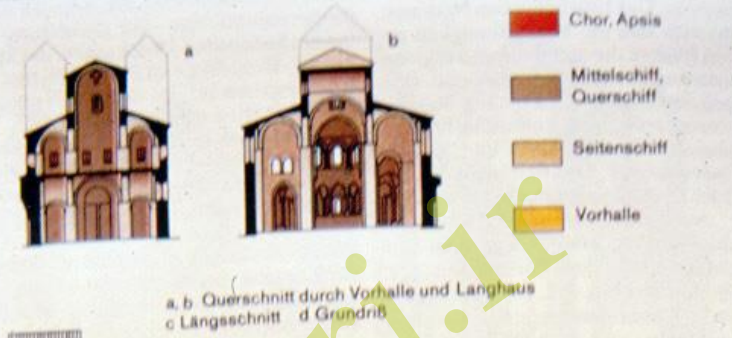
COUPE ET PLAN DE LA CHAPELLE PALATINE D'AIX-LA-CHAPPELLE
(la moitié supérieure du plan correspond au niveau des tribunes).

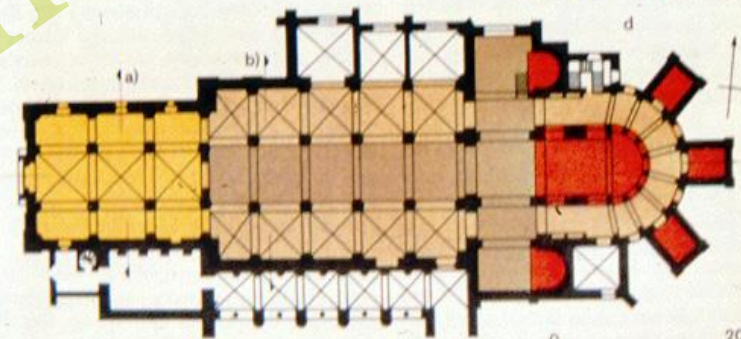
احجام متعدد مستقل از ویژگی های طرح توسعه در کلیسای رومانسک

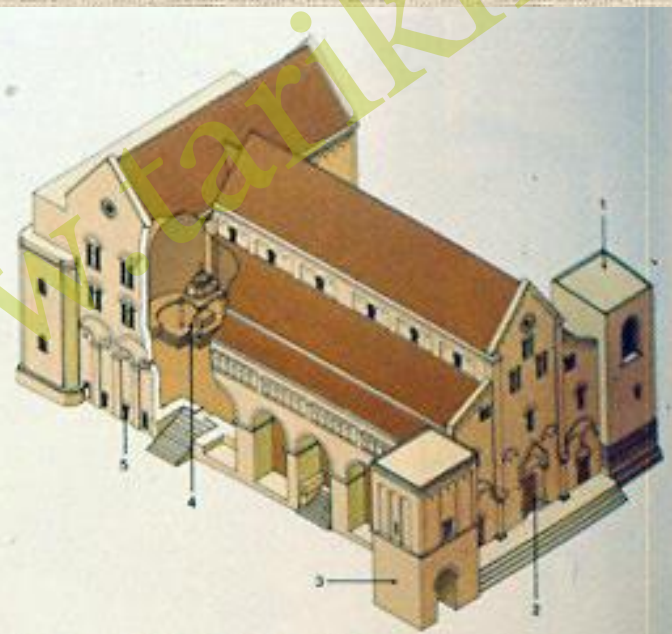
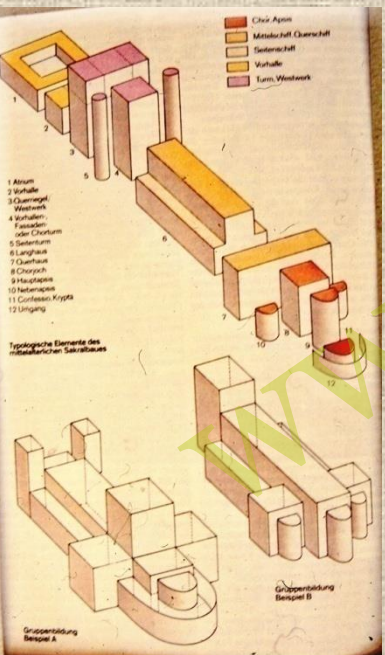
The third Abbey Church at Cluny, in Burgundy, was built 1088-1130 and wantonly demolished in 1810.

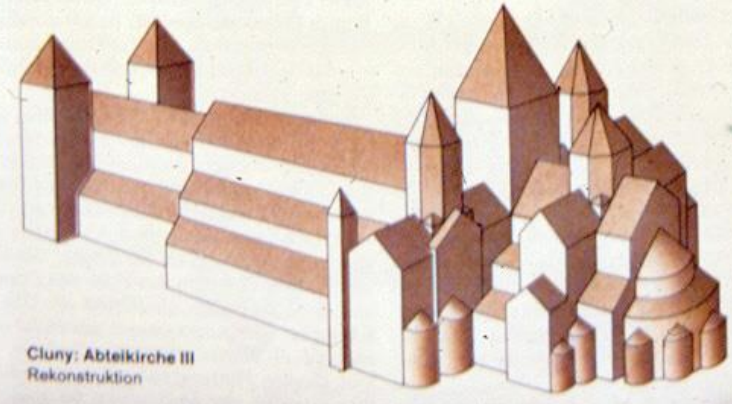
a, b Querschnitt durch Vorhalle und Langhaus
c Längsschnitt d Grundriß

Tournus: Abteikirche St. Philibert

The Church of San Nicola at Bari is

Cluny: Abteikirche III
Rekonstruktion

کلیساهای رمانسک

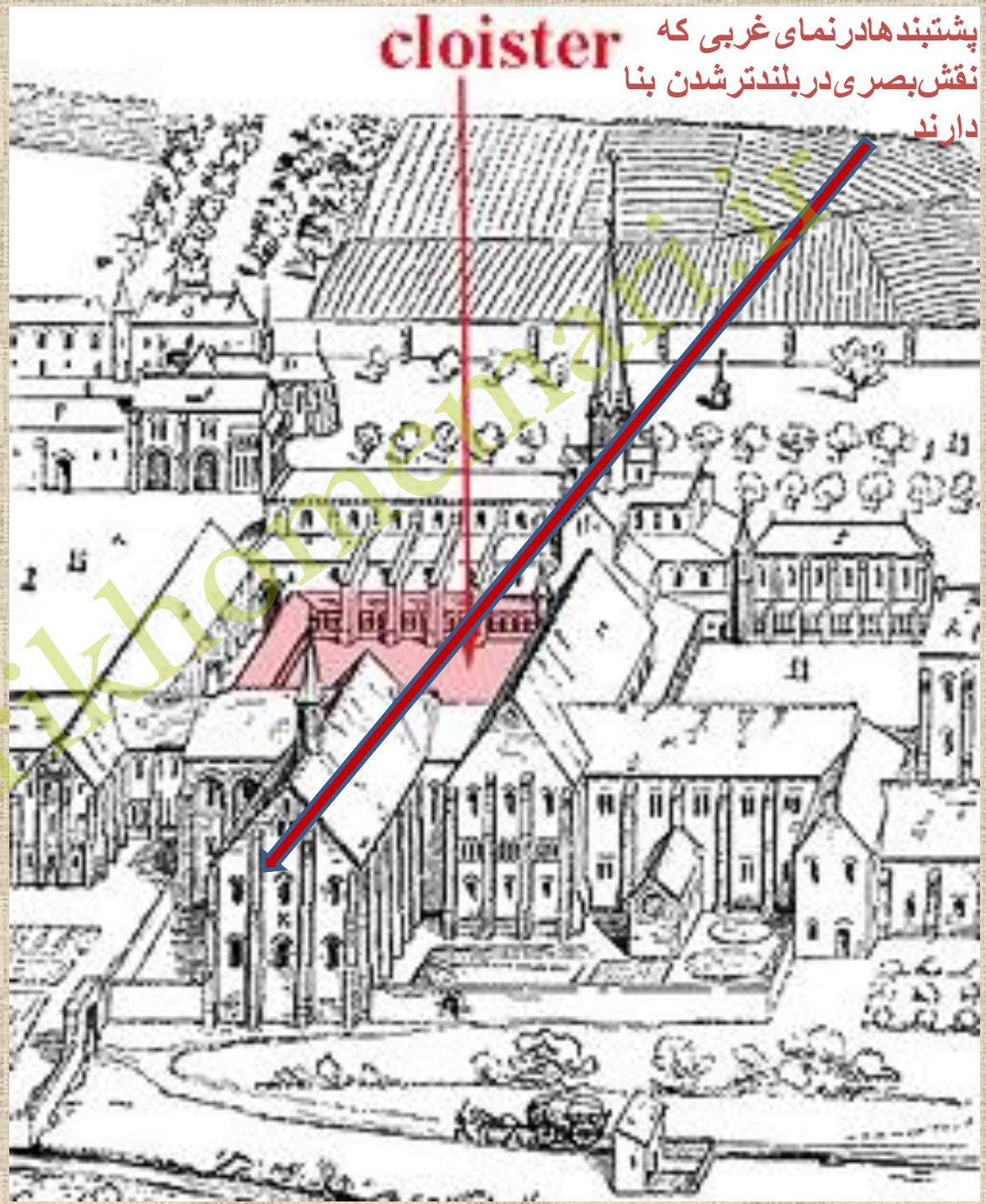
کلیساهای بزرگ دیرها مرکب از احجام متعدد بودند
در زیر تصاویر چند مصداق موجود

چند بحث پراکنده در بارهٔ رمانسک

www.tarikhonemari.ir

راهرو دور کلوستر "سنت سیراکوس"

cloister

پشتبندها در نمای غربی که
نقش بصری در بلندتر شدن بنا
دارند

www.tajikho.com

Cloister

چند نمونه از حیاط
رواق دار مابین کلیسا و
فضاهای خصوصی
دیرهای رمانسک

کلویستر دیر دور هم، آغاز گوتیک

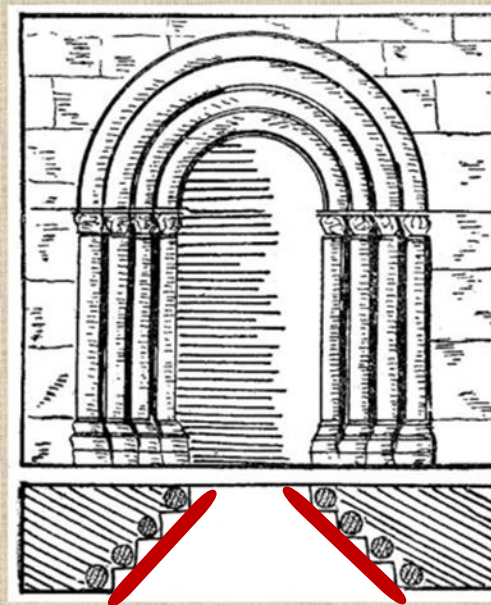
Cloister

چند مصداق

تحول جزئیات سردرها از پیشا رمانسک تا رمانسک

این نوع ورودی با عقب نشینی حلقه‌ها و ستون‌ها یک فضای تورفته که می‌توان آن را "درگاه" نامید، با پلان دوزنقه ایجاد می‌کند و بواقع، همزمان یک عمل تزیینی، ساختمانی و فضا سازی است.

تحول سردر از اتونی تا رمانسک

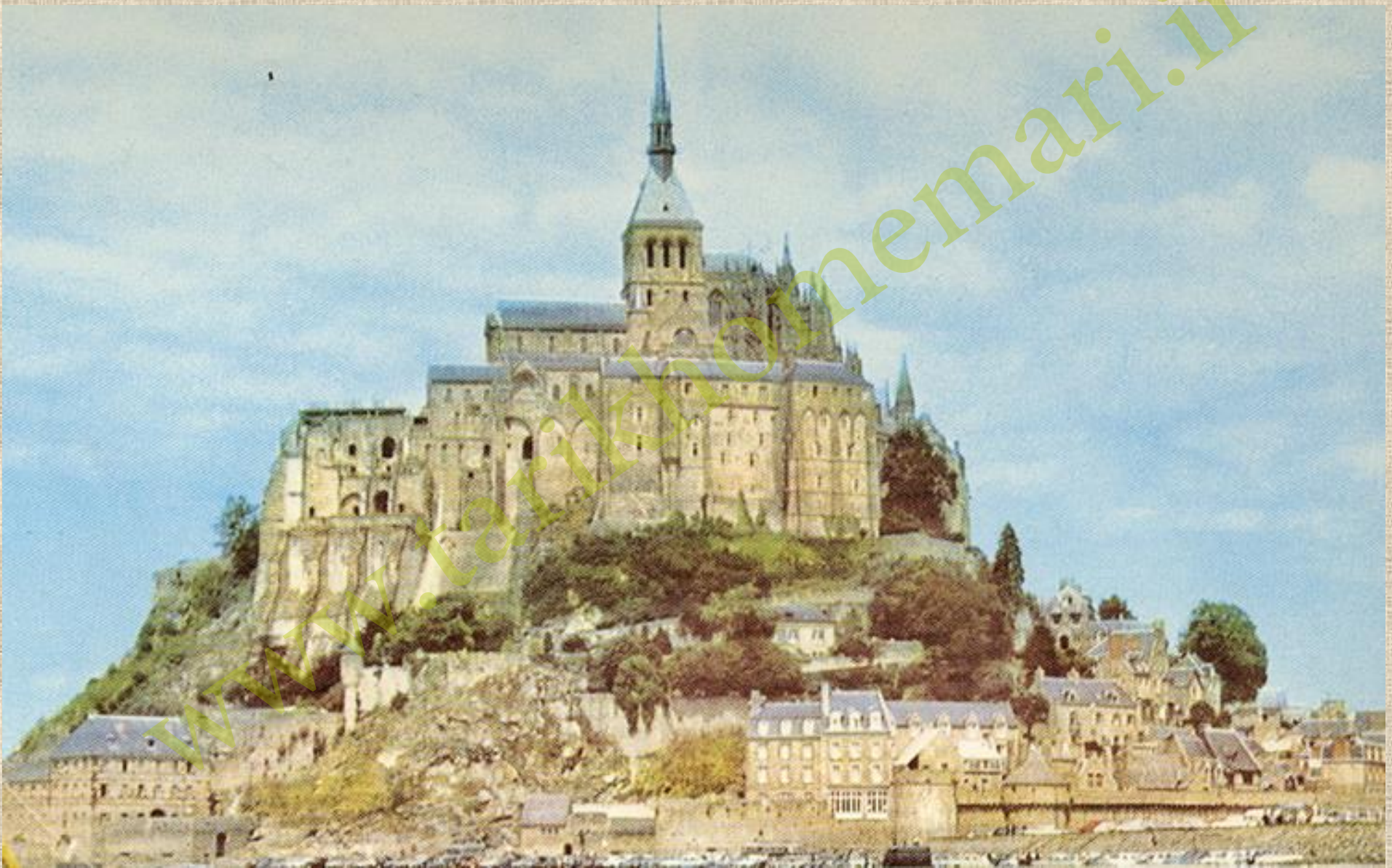

نمونه‌های استثنایی اتونی تا رمانسک

- جبهه غربی باریک و بلند و نمادین
- حجم ورودی در غرب در ترکیب با برج ناقوس

قلعه-دیر کوه سن میشل در فرانسه از رمانسک تا گوتیک

پایان بخش معماری سده‌های میانه
سبک رمانسک

www.tarikhomemari.ir